

Begroting 2017

Inhoudsopgave

Begroting 2017.....	1
Inhoudsopgave.....	4
Over deze website.....	5
Samenvatting.....	6
Relatie inwoners en bestuur.....	14
Gemeentelijke producten en diensten.....	16
Communicatie en voorlichting.....	17
Ruimtelijke Ontwikkeling.....	19
Ruimtelijke ordening.....	22
Volkshuisvesting.....	24
Natuur- en landschapsontwikkeling.....	26
Monumenten.....	27
Beheer leefomgeving.....	30
Afval.....	33
Milieu.....	34
Openbare ruimte.....	35
Economie en toerisme.....	38
Economie.....	40
Toerisme.....	43
Gezondheid en bevordering gezonde leefstijl.....	44
Sportbevordering.....	48
Leefstijlprojecten.....	49
Sportaccommodaties en speellocaties.....	51
Gezondheid.....	52
Jeugd, onderwijs en cultuur.....	56
Jeugd.....	60
Onderwijs.....	63
Cultuur & ontmoeting.....	65
Maatschappelijke ondersteuning en veiligheid.....	68
Vrijwilligerswerk en mantelzorg.....	70
Maatschappelijke opvang.....	72
Voorzieningen WMO (algemeen en individueel).....	73
Veiligheid.....	75
Werk en inkomen.....	78
Participatie en activering.....	81
Minimabeleid en schuldhulpverlening.....	83
Nieuwkomers.....	84
Voormalige WSW.....	86
Algemene dekkingsmiddelen.....	88
Overhead, ondersteuning organisatie en bestuur.....	92

Over deze website

Welkom op de begrotingswebiste van de gemeente Montferland, een vertaling van de begroting naar een digitale omgeving. We verwachten dat de begroting hiermee beter toegankelijk is voor de raad en onze inwoners.

Navigeren op de website

De home-pagina

Op deze website kunt u navigeren naar alle programma's, de samenvatting, de algemene dekkingsmiddelen en de overhead. Ook ziet u hier de totale lasten, baten en het saldo weergegeven in de cirkeldiagrammen. Wanneer u over de cirkeldiagrammen navigeert, ziet u de baten en lasten per programma verschijnen.

De 'Meer' knop

Klikt u op 'Meer' aan de rechterkant van het scherm dan treft u daar het persbericht, de paragrafen en bijlagen. Daarnaast ziet u de informatie zoals deze gepresenteerd is op deze website, de begroting 2017, nogmaals in Pdf-formaat. Hierdoor zijn we in staat om een overzichtelijk maar toch compleet beeld te schetsen.

De programma's

Klikt u op één van onze programma's dan komt u op de specifieke pagina van het programma terecht. Hier kunt u zien wat we willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en wat het gaat kosten.

Financiën

Voor alle **financiële** cijfers op deze website geldt: bedragen x € 1.000

De cirkeldiagrammen op de home-pagina bevatten baten en lasten inclusief mutaties reserves

Adres

Bergvredestraat 10
6942 GK Didam
t. (0316) 291 391

Postbus

Postbus 47
6940 BA Didam

Kijk voor meer informatie op www.montferland.info.

Samenvatting

Inleiding

Voor u ligt de begroting 2017 en de meerjarenramingen voor de periode 2018 tot en met 2020 van de gemeente Montferland. Het gemeentelijk takenpakket kenmerkt zich onverminderd door grote uitdagingen. De afgelopen periode hebben de transities in het sociaal domein grote inspanningen van de gemeente gevraagd. Daarnaast lopen ook nog de meerjarige taakstellingen uit de kerntakendiscussie en het daadwerkelijk realiseren daarvan.

Wederom kunnen wij u een sluitende meerjarenbegroting 2017 - 2020 aanbieden. De aanloop hiernaartoe was grillig en in de concepten bleken we af te stevenen op een broos evenwicht. Echter de septembercirculaire Gemeentefonds, die in de slipstream van Prinsjesdag wordt opgesteld, heeft namelijk een stevige positieve impact op de begrotingssaldi 2017-2020. Deze onverwachte, ogenschijnlijke extreme, meevaller stelt ons in staat om de voorziene woonlastenstijging te beperken. Verderop komen we hier nog nader op terug.

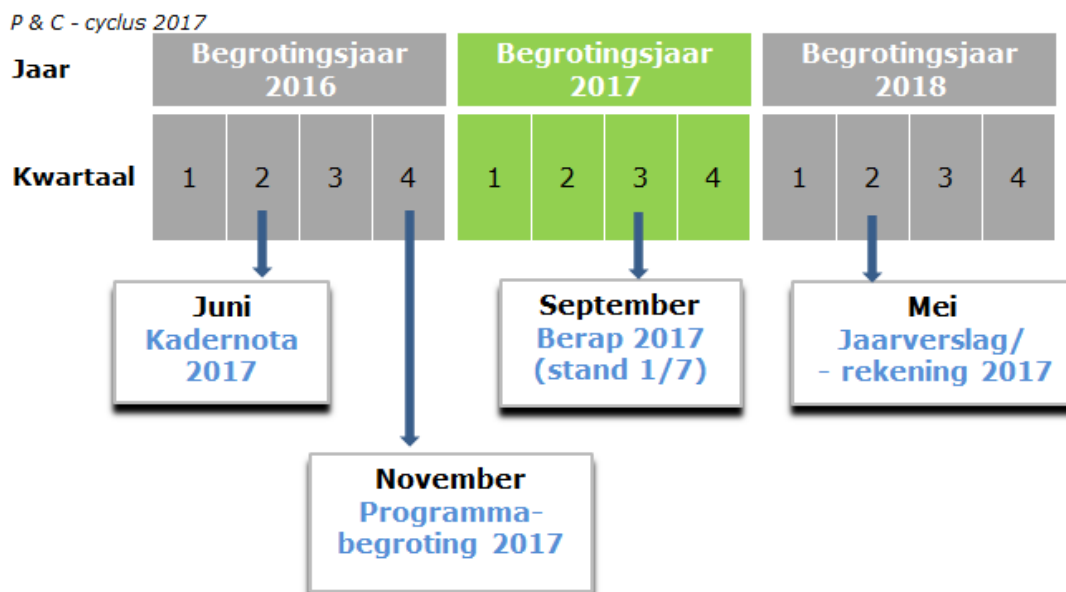
Daarna resteert er nog een positief saldo voor alle jaarschijven. Enig "vet op de botten" is echter meer dan wenselijk: de onvoorspelbare Gemeentefondsuitkering heeft ons de afgelopen jaren meermalen verrast.

Daarnaast geeft het onze vermogenspositie een positieve impuls: onze Algemene reserve is voldoende, maar een injectie komt onze weerbaarheid ten goede.

Daarnaast blijven we onverminderd een uitdaging houden de transitiekortingen binnen de rijksbudgetten te kunnen bekostigen. Op dit moment is de organisatie druk doende om de transformatie (oftewel 'anders denken') rondom de transities in gang te zetten. Door onder andere slimme verbindingen te leggen binnen de zorg, meer verantwoordelijkheden bij de samenleving neer te leggen en meer in te zetten op meer informele zorg proberen we de transitiekortingen op te vangen. Met name de Jeugdzorg is nog steeds een onbekende. Dezelfde onzekerheid geldt in een iets minder mate voor de Participatiewet (met name de ontwikkelingen rond Laborijn). Kijkend naar de toekomstige ontschotting (waarschijnlijk 2018), reguliere taakuitvoering (o.a. rechterlijke ingrepen bij de huishoudelijke hulp) en extra Rijkskortingen op de transitiebudgetten is het nog maar zeer de vraag of budgettaire neutraliteit de komende jaren haalbaar is.

U staat de komende jaren voor een uitdaging hier een juiste invulling aan te geven.

In de volgende figuur is de begrotingscyclus 2017 weergegeven.

De begroting 2017 is de op één na laatste begroting in deze raadsperiode en is tot stand gekomen in een periode waarin de groei van de Nederlandse economie aanhoudt en de inflatie laag is. De economische ontwikkeling is niet uitbundig, maar er is wel sprake van inhaalgroei. De werkloosheid blijft gestaag afnemen, van 6,4% in 2016 naar 6,2% in 2017. De daling van de werkloosheid gaat langzaam, doordat niet alleen de werkgelegenheid, maar ook het arbeidsaanbod stijgt. De werkloosheid in Montferland was in 2015 al 6,2%. In 2016 is deze verder gedaald wat betekent dat we onder het verwachte landelijk gemiddelde voor 2017 zitten.

De begroting die nu voor u ligt is gebaseerd op de septembercirculaire. De accressen voor alle jaren zijn positiever dan bij de begroting 2016 was voorzien. Het past in het beeld van het eind van de kabinetsperiode waarin in het verkiezingsjaar het 'zoet' wordt gepresenteerd. Echter de Algemene Uitkering is en blijft een onzekere factor. Onze begrotingssaldi worden sterk beïnvloed door het grillige verloop hiervan. De conclusie op dit moment is in ieder geval dat we ruim € 360.000 meer Algemene uitkering gaan ontvangen dan gepresenteerd bij de begroting 2016 (jaarschijf 2017).

Zoals hierboven al aangegeven blijven de decentralisaties onverminderd van het grootste belang voor de gemeenten. Bij de meicirculaire kwam naar voren, dat vanaf 2017 er sprake is van wijzigingen in de bedragen per gemeente door het gebruik van actuelere basisgegevens. De verdeling voor 2017 is dan ook het definitieve budget. Voor 2016 betekent dit een positieve bijstelling van € 0,2 miljoen, welke oploopt tot een negatieve bijstelling van bijna € 3 miljoen in 2020. Voor alle duidelijkheid: de rijksbudgetten zijn in 2016 (ten opzichte van 2015) ook al met € 1,1 miljoen gekort. Echter, bij de septembercirculaire kregen we het (onverwachte) nieuws dat de transitiebudgetten wederom neerwaarts worden bijgesteld. Gemeenten hebben minder inwoners aan wie zij zorg en ondersteuning moeten bieden en daarmee minder kosten. Voor Montferland betekent dit een extra korting van structureel ruim € 400.000.

De komende jaren loopt de taakstelling met betrekking tot de transities op tot circa € 2,8 miljoen. Gelet op bovengenoemde ontwikkelingen wordt voorgesteld het uitgangspunt van budget neutraliteit voor de komende jaren los te laten. In 2017 komen we hier apart bij uw raad op terug. In de paragraaf transities gaan we hier verder nog op in.

Montferland heeft financiën op orde

De uitvoering van het gemeentelijk (financieel) beleid is de komende jaren aan te merken als gunstig. Voor de langere termijn zijn de begrotingssaldi en ons vermogen meer dan stabiel te noemen. Toch kiest Montferland er voor de komende jaren een behoedzaam en voorzichtig beleid te voeren.

De gemeente staat voor de uitdaging om, binnen de beschikbare budgetten, de transities uit te voeren. We zijn hier volop mee bezig door onder andere slimme verbindingen te leggen binnen de zorg en meer verantwoordelijkheden bij de samenleving neer te leggen. Daarnaast wordt er nog meer ingezet op meer informelere zorg en afname van geïndiceerde zorg. Hierbij blijft gelden dat de gemeente zorg hoog in het vaandel heeft staan.

Voor de komende jaren is het zaak onze financiële positie minimaal te handhaven om van "een gezonde financiële huishouding" te spreken. Het feit dat we nu beschikken over een financieel sterke begroting is niet zonder slag of stoot gegaan. De afgelopen jaren hebben in het teken gestaan van het op orde brengen van de financiële huishouding (o.a. twee kerntakendiscussies). Nog steeds is en blijft de algemene uitkering de meest risicovolle post in onze gemeentebegroting. Ook dit jaar is er weer veel onduidelijkheid en onzekerheid geweest over het Rijksgeld met op de valreep een zeer positief resultaat. Gezien de wisselvalligheid van deze rijksuitkering kan het volgend jaar weer net zo goed anders zijn.

Toch kunnen we concluderen dat als we de (fluctuerende) algemene uitkering buiten beschouwing laten, we sinds jaren het gevoel hebben weer "grip te hebben" op onze structurele financiën.

Ook in deze begroting staat Montferland nog steeds voor vitaliteit en eigenheid door de komende jaren te blijven investeren op het gebied van openbare ruimte en duurzaamheid. Projecten als "Montferland, op weg naar energieneutraal 2030" en "toegankelijkheid openbare ruimte" zijn de pijlers voor de komende periode.

Tot slot zijn we wederom verheugd u een sluitende begroting 2017 – 2020 aan te kunnen bieden. Voor 2017 ontkomen we er niet aan de belastingen voor onze burgers en bedrijven met meer dan de inflatie te verhogen. Door noodzakelijke investeringen op het terrein van de riolering worden de tarieven voor rioolheffing aanmerkelijk verhoogd. De OZB blijft gelijk ten opzichte van 2016 en daarnaast gaan de tarieven voor de afvalstoffenheffing naar beneden.

Tot slot zijn de tarieven voor de omgevingsvergunning en de toeristenbelasting op hetzelfde niveau gebleven als in 2016.

Financiën

Ons uitgangspunt is altijd geweest: een "gezonde financiële huishouding". Dat wil zeggen: het beschikbaar hebben van voldoende middelen voor de benoemde taken. De afgelopen jaren zijn we volop bezig geweest om onze financiële huishouding op orde te brengen. In de afgelopen vijf jaar hebben we twee kerntakendiscussies gevoerd en diverse andere financiële maatregelen getroffen. Desondanks hadden we steeds het gevoel dat het niet lukte om "grip te krijgen" op onze structurele financiën. Vorig jaar hebben we hiervoor de bal met name neergelegd bij de Rijksoverheid.

Als we het altijd fluctuerende Gemeentefonds buiten beschouwing laten, lijkt de nu voorliggende begroting voor de langere termijn stabiliteit uit te stralen. Echter voor de komende jaren staat op stapel een verdere aanpassing van de verdeelsystematiek van de rijksuitkering BUIG (bijstandsuitkeringen), maar ook van de Integratie-uitkering Sociaal Domein (de transities). Dit zou de nodige gevolgen kunnen hebben voor de komende jaren.

Kadernota 2017

Op 30 juni 2016 heeft u de Kadernota 2017 vastgesteld. Behalve de uitgangspunten voor de (meerjaren)begroting 2017 - 2020 zijn ook de te verwachten financiële ontwikkelingen voor de komende jaren vastgelegd.

De Kadernota 2017 liet een verslechtering zien ten opzichte van de begroting 2016. Voor 2017 werd een negatief saldo verwacht van € 162.000. De jaren daarna zou deze verbeteren tot een positief saldo van € 348.000 voor 2020 en volgende jaren.

Ontwikkelingen na de Kadernota 2017

Na vaststelling van de Kadernota 2017 zijn er diverse ontwikkelingen op ons afgekomen die onze financiële positie zowel positief als negatief hebben beïnvloed. Een grote ontwikkeling waar we niet onder uitkomen is de septembercirculaire.

De septembercirculaire, die in de slipstream van Prinsjesdag wordt opgesteld, heeft een stevige impact op onze begrotingssaldi zoals we die op dit moment kennen. Door een uitbreiding van het accres beïnvloedt de septembercirculaire de cijfers positief, olopend tot ruim een miljoen in 2020. Voor de komst van de septembercirculaire was op collegeniveau al overeenstemming over een begroting die sloot en structureel een (beperkt) voordeel liet zien. Het moge duidelijk zijn dat de sombere jaren van de recessie achter ons liggen. In deze jaren hebben wij ook als gemeente de broekriem aangetrokken (lees twee kerntakendiscussies). Nu worden wij achterhaald door een realiteit die in korte tijd kantelt.

Begrotingssaldo 2017 - 2020

Op basis van de bekend zijnde ontwikkelingen, sommige concreet en sommige op basis van aannames, is de conclusie dat onze begrotingssaldi aanzienlijk zijn verbeterd ten opzichte van de vorige begroting (met uitzondering van het jaar 2017). Onderstaand overzicht geeft het meerjarig begrotingsperspectief weer (incl. nieuw beleid).

Tabel 1: Begrotingsuitkomsten 2017 - 2020

	2017	2018	2019	2020
Saldo begroting	19	185	462	741

Algemene reserve

De Algemene reserve is een belangrijke component binnen onze weerstandscapaciteit. De geraamde stand per 1 januari 2017 bedraagt afgerond € 3,2 mln. In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" hebben wij de gewenste en werkelijke omvang van de Algemene reserve geactualiseerd. Zoals uit deze paragraaf blijkt is onze weerstandscapaciteit "ruim voldoende" (ratio is 1,5).

Tot slot: Onze begrotingssaldi 2017 - 2020 zijn meerjarig reëel en structureel sluitend. Ook onze Algemene Reserve is van ruim voldoende niveau. Voor de komende jaren is het zaak onze financiële positie minimaal te handhaven om van "een gezonde financiële huishouding" te spreken. Dit kan alleen als er behoudend met de financiën wordt omgegaan waar goede onderbouwde en gemotiveerde besluiten aan ten grondslag liggen. In de toekomst is het zaak te voorkomen dat we blijven interen op ons vermogen.

Nieuw beleid 2017-2020

Deze raadsperiode wordt gekenmerkt door grote uitdagingen en veel nieuwe taken. Voor de langere termijn wordt gekoerst op een solide begroting en een gezonde financiële positie. Bij deze begroting stellen wij voor extra financiële middelen beschikbaar te stellen op het gebied van openbare ruimte en duurzaamheid. Projecten als "Montferland, op weg naar energieneutraal 2030" en "toegankelijkheid openbare ruimte" zijn de pijlers voor de komende periode.

Voor een volledig overzicht verwijzen we naar bijlage 4.1.

Woonlasten

De woonlasten (afvalstoffenheffing, rioolheffing en OZB) stijgen in 2017 met afgerond 3,5%. Een hogere stijging was voorzien door alleen al de geplande stijging met 12% van het tarief rioolheffing. Deze stijging is conform het in 2015 vastgestelde Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP). Hoewel we vasthouden aan de tariefstijging rioolheffing geven de positieve begrotingsaldi ons de mogelijkheid om de afvalstoffenheffing te verlagen en de OZB te bevroren.

Financiële uitkomsten

Het begrotingsperspectief 2017 - 2020 is als volgt opgebouwd.

Tabel 2: Begrotingsuitkomsten 2017 - 2020, (bedrag x € 1.000, "-" = nadeel)

	2017	2018	2019	2020
Bestaand beleid	169	427	724	1.055
Af: Nieuw beleid	-150	-242	-262	-314
Saldo begroting	19	185	462	920

De voornaamste uitgangspunten en enkele kanttekeningen zijn, dat:

- De lopende bezuinigingstaakstellingen volledig worden gerealiseerd (dus met uitzondering van hetgeen reeds als verlies is afgeboekt);
- De lasten en baten geraamd zijn in constante prijzen, prijsniveau 2017;
- De transities budgettair neutraal zijn opgenomen in de begroting (inclusief de korting meerjarig).

Hierna gaan we in op de onderdelen bestaand beleid.

Bestaand beleid

De Kadernota 2017, vastgesteld op 30 juni 2016, toonde aan dat het structurele begrotingsbeeld verslechterde ten opzichte van het meerjarenbeeld in de begroting 2016.

De uitkomsten van de begroting 2017 zijn aanzienlijk beter dan het geschetste beeld bij de Kadernota 2017. Desondanks is en blijft de algemene uitkering de meest onzekere factor binnen onze begroting.

Daarnaast wijzen we er op dat door de doorgevoerde maatregelen / taakstellingen het risico van overschrijden van budgetten groter wordt als er geen of onvoldoende maatregelen worden getroffen. Via de gebruikelijke rapportages wordt u hiervan op de hoogte gehouden.

In de navolgende analyse geven wij de ontwikkelingen weer sinds de vaststelling van de begroting 2016. We richten ons hierbij op de jaarschijf 2017. De conclusie is dat het saldo van het bestaande beleid met € 333.000 is verslechterd.

Tabel 3: van begroting 2016 naar begroting 2017, (bedrag x € 1.000, "-" = nadeel)

Analyse	t.o.v. begroting 2016 (jr. 2017)	
Verwacht saldo jaarschijf 2017	502	V
Reeds voorzien in de Kadernota 2017 (blz. 11 en 12)	-862	N
Loonkosten personeel (CAO en stijging wettelijke premies)	-300	N
Prijsstijgingen (incl. budgetsubsidies)	-395	N
- dekking door verhoging OZB	48	V
- compensatie gemeentefonds (hoger accres)	320	V
Subtotaal nominale ontwikkelingen	-327	N
Formatiebesluiten (incl. personeel Welcom, Lindenhout en Sensire)	-140	N
Regio Achterhoek (treden vanaf 2017 al uit)	165	V
Aanpassing kapitaallasten investeringen maatschappelijk nut	-100	N
Realistisch ramen WMO-oude taken	-243	N
Uitvoering WWB etc.	161	V
Doorberekening overhead investeringen/grondexploitatie	166	V
Verhoging bouwleges (voor de jaren 2017 - 2019)	170	V
Verschuiving in budgetten innovatiefonds en masterplan Didam	200	V
Areaal-uitbreidingen openbaar gebied (bermen, groen en wegen)	-97	N
Afvalstoffenheffing: bijdrage reserve en lagere kosten	173	V
Netto algemene uitkering, prijsniveau 2017	368	V
Overig	33	V
Totaal mutaties	-333	N
Saldo bestaand beleid begroting 2017	169	V

De afwijkingen zullen we toelichten:

Loon- en prijsstijgingen (incl. formatiebesluiten)

Ten opzichte van de begroting 2016 zijn de netto meerkosten € 467.000 structureel (nominale ontwikkelingen € 327.000 nadelig en formatiebesluiten € 140.000 nadelig).

Nominale ontwikkelingen

Hierbij zijn we uitgegaan van de reguliere periodieke verhogingen, stijging van de loonkosten met 1,9%, een prijsstijging van 1,2% en een prijsaanpassing van de budgetsubsidies met 1,67%.

Formatiebesluiten

Behalve de niet-beïnvloedbare stijging van de loonsom door cao-ontwikkelingen en wettelijke premies hebben er ook formatiebesluiten plaatsgevonden over de ambtelijke formatie. Deze kosten van 2,5 fte waren ook al meegenomen in de Kadernota.

Daarnaast is er, na de vaststelling van de kadernota, nog een besluit genomen over de formatie voor het (top)sportevenementenbeleid. Dit betekent nog een netto nadeel van € 50.000.

Tot slot doen zich nog personele ontwikkelingen voor binnen de transities. Nieuwe taken en daarbij behorende formatie worden gedekt uit de transitiebudgetten.

Tot en met 2016 vindt de dienstverlening van het personeel van Welcom, Lindenhout en Sensire plaats middels subsidieverstrekking. Met ingang van 2017 komen ze in dienst van de gemeente Montferland. Dit levert de gemeente een besparing op van € 70.000 ten opzichte van de verstrekte subsidies.

Regio Achterhoek

Op 29 september 2016 heeft de raad ingestemd met het uittreden van de onze gemeente uit de gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek. Dit is een jaar eerder dan bij de kerntakendiscussie besloten. Dit levert een structurele besparing op van € 165.000.

Aanpassing kapitaallasten investeringen maatschappelijk nut

Bij een doorrekening van de kapitaallasten investeringen maatschappelijk nut is er een correctie gemaakt op de in eerste instantie becijferde bedragen.

Realistisch ramen WMO-oude taken

Inmiddels is duidelijk dat de beoogde 40% bezuiniging op de Hulp bij het Huishouden (het gaat om

een totale taakstelling van ca. € 1,5 mln.) niet volledig kan worden gerealiseerd. Rechtelijke uitspraken hebben er tot 2x er toe geleid dat ons beleid diende te worden bijgesteld. Het is niet langer reëel te veronderstellen dat bij de maatregelen die we nu voorstaan een verdere besparing valt te realiseren.

Naar huidige inzichten resteert er een bedrag van € 0,5 mln. In deze begroting ramen we de budgetten op een realistisch niveau en boeken we het nadeel van € 500.000 in.

De WMO vervoers- rolstoel- en woningvoorzieningen daarentegen laten reeds enige jaren een minder beroep op het budget zien. Hier kunnen we een voordeel inboeken van € 257.000. Per saldo een nadeel van € 243.000.

Uitvoering WWB etc.

Het verhoogde rijksbudget (BUIG) enerzijds en de hogere uitstroom anderzijds zorgen ervoor dat het saldo op de uitvoering nog positiever uitpakt dan verwacht in de meerjarenraming.

Doorberekening overhead investeringen / grondexploitatie

Op grond van BBV mogen vanaf 2017 de programma's/taakvelden alleen nog belast worden met directe kosten. De kosten van overhead moeten op het taakveld Overhead verantwoord worden. In de regelgeving wordt een uitzondering gemaakt voor de grondexploitatie en investeringen. Hier mag een aandeel in de kosten van overhead toegerekend en verantwoord worden. De methodiek van toerekenen moet verankerd worden in de Financiële verordening en de toerekening van overhead moet consistent zijn. Alleen de definitie van overhead is veel ruimer dan tot nu toe gehanteerd werd. In verband hier mee wordt de toerekening van de directe personeelslasten en de overheadkosten aan de GREX en investeringen hoger dan voorgaande jaren. Voor de begroting betekent dit een voordelig effect van circa € 166.000 daar de grondexploitaties en investeringen zwaarder met toegerekende overhead belast worden.

Verhoging bouwleges

Zoals bekend is de crisis in (o.a.) de bouw voorbij. Wij merken dat aan de grondverkoop en woningbouwplannen. Zeker op logistiek gebied blijken de verkopen goed te lopen. De begrote bouwleges hebben wij in de crisisjaren neerwaarts bijgesteld. Gezien onze volle inzet op logistiek en de aantrekkelijke woningbouw achten wij het reëel de bouwleges voor de komende drie jaar te verhogen met € 170.000 (toename van circa 10%).

Verschuiving van de budgetten realisatie innovatiefonds en Masterplan Didam

Het realiseren van een innovatiefonds wordt betrokken bij de economische visie welke weer onderdeel uitmaakt van de omgevingsvisie. De verwachting is dat hiermee pas in 2017 wordt gestart, waardoor de budgetten een jaar worden verschoven.

Het Masterplan Didam zit al in de uitwerkingsfase. De verwachting is dat het budget dat voor 2016 is geraamd ook toereikend zal zijn voor 2017. Hierdoor kan het budget voor 2017 worden doorgeschoven naar 2018.

Areaal-uitbreidingen openbaar gebied (bermen, groen en wegen)

Dit betreft meerkosten onderhoud aan wegen, berm en groen wegens toename van het aantal m² oppervlakte. Dit betreffen o.a. Kerkwijk, Randweg, Plantsoensingel Noord etc.

Afvalstoffenheffing: bijdrage reserve en lagere kosten

Door het voordeel op de uitvoering 2015 kan er een extra beroep worden gedaan op de reserve afvalstoffenheffing (€ 100.000). Tevens vallen diverse kosten lager uit (€ 73.000).

Netto algemene uitkering, prijsniveau 2017

Het uitkeringsjaar 2017 is positiever, € 118 miljoen (voor Montferland € 192.000). De circulaire meldt extra uitgaven voor defensie, veiligheid, zorg, onderwijs en armoedebestrijding. Ten opzichte van de begroting van vorig jaar ontvangen we € 368.000 meer aan Algemene uitkering. De grote afwijking in positieve zin komt echter in de meerjarenraming, vanaf 2018. Dit is het gevolg van het verwerken van de middellange termijnraming (MLT) van het Centraal Plan Bureau (CPB). In de meicirculaire 2016 ging die niet verder dan de huidige kabinetsperiode, dus tot en met 2017. Met ingang van deze septembercirculaire gaat dat ook verder voor de jaren erna. Dat leidt in de jaren 2018-2021 tot een toename van maar liefst € 589 miljoen (voor Montferland ca. € 1 mln.).

Kerntakendiscussie

U heeft op 13 november 2014 de KTD 2014 afgerond. Hiermee is de basis gelegd voor een meerjarig structureel sluitende gemeentebegroting. De financiële taakstelling van de KTD is afgerond € 2,7 mln., namelijk € 0,8 mln. op de bedrijfsvoering en € 1,9 mln. op taken.

Taken Vanaf 2015 ligt de nadruk op het daadwerkelijk realiseren van de bezuinigingen uit de KTD. De uitvoering van de KTD besluiten worden regelmatig gemonitord. Hieronder volgt een overzicht van de voortgang van de KTD.

Tabel 4: Uitkomsten voortgangsrapportage KTD 2014 (bedrag x € 1.000)

In bedragen x € 1.000	2015	2016	2017	2018
Groen	699	1.107	1.424	1.775
Geel	0	171	382	777
Rood	173	239	115	169
Totaal	872	1.518	1.920	2.721

Legenda:

Groen : volledig gerealiseerd conform besluit

Geel : nog lopend proces

Rood : niet gerealiseerd

De verwachting is, dat in 2018 circa 94% wordt gerealiseerd en 6% niet wordt gerealiseerd.

Opnemen van een risico stelpost

Onderdelen van de kerntakendiscussie leiden tot een zekere onrust in de samenleving. Dit is inherent aan het feit dat het voorzieningenniveau wordt teruggeschroefd. De uitkomsten uit de septembercirculaire zijn voor het college niet leidend om besluiten uit de KTD te heroverwegen. Trajecten zijn opgestart en procedureel worden hier de juiste stappen in gezet. Het moment waarop taakstellingen gerealiseerd moeten gaan worden (lees 2018), is een potentieel risico voor onze gemeente. Ook kijkend naar het feit dat er op dit moment gewerkt wordt aan een strategische visie op spreiding van voorzieningen (in zijn algemeenheid). Het is voorstelbaar om hier met enkele KTD besluiten bij aan te haken.

Daarom stellen we in deze begroting voor om met ingang van 2018 een risicostelpost op te nemen van € 250.000 ter afdekking van lopende KTD taakstellingen die vanaf 2018 nog niet gerealiseerd zijn (maar in de komende jaren wel gerealiseerd gaan worden).

Bedrijfsvoering

U hebt de financiële taakstelling op de bedrijfsvoering bepaald op € 800.000. Dit moet uiterlijk in 2018 gerealiseerd zijn. Het te bereiken structureel financieel resultaat is:

2015 --> € 200.000

2016 --> € 400.000

2017 --> € 600.000

2018 --> € 800.000

Het college heeft inmiddels een plan voor het realiseren van deze taakstelling opgesteld en deze verloopt volledig conform de opgelegde financiële taakstelling.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Per 1 januari 2016 zijn overheden verplicht om vennootschapsbelasting af te dragen over winstgevendende activiteiten. De verantwoordelijke projectgroep is gestart om financiële en organisatorische gevolgen in kaart te brengen.

Het plan van aanpak voor de komende periode is de volgende:

- Vaststellen openingsbalans (is in deze begroting opgenomen);
- Er gaat een voorstel richting de belastingdienst om SOK(Samenwerkingsovereenkomst); A18 bedrijventerrein en DocksNld als een entiteit te beschouwen voor vennootschapsbelasting
- Daarna volgt een beoordeling of cijfers volgens het Besluit Begroting en Verantwoording vertaald moeten worden naar fiscale cijfers.

De onduidelijkheid rond de nieuwe wetgeving is onveranderd. Veel vragen blijven onbeantwoord. De belangrijkste onbeantwoorde vragen zijn:

- In hoeverre mag de BBV-verslaglegging gebruikt worden voor de fiscale toets voor het winsttoegmerk?

- Zijn ondeelbare activiteiten één activiteit? Zo niet, hoe bereken je dan de vennootschapsbelasting over de afzonderlijke componenten?
- Hoe dient de rentelast te worden vastgesteld?

De doelstelling is om per ultimo 2016 inzicht te verkrijgen in bovenstaande zaken / vragen, dan wel een verantwoorde inschatting te maken van financiële en organisatorische gevolgen met bestaande informatie.

Relatie inwoners en bestuur

Missie

De gemeente streeft voor haar inwoners en bedrijven naar een goede dienstverlening, die de inwoners, bedrijven en instellingen centraal stelt. Open en uniforme communicatie met hen is van wezenlijk belang en zij zullen zo veel mogelijk vooraf worden betrokken bij belangrijke beleidsvraagstukken.

Context en achtergronden

Gemeentelijke producten en diensten

Onze organisatie levert zo'n 250 verschillende producten en diensten. Deze producten en diensten zijn zeer divers. Zo verstrekken wij onder andere reisdocumenten, toetsen wij of mensen in aanmerking komen voor een uitkering, verlenen we beschikkingen voor bouwactiviteiten, leggen we belastingaanslagen op, behandelen wij meldingen openbare ruimte, ondersteunen we mensen die zorg nodig hebben, maken we bestemmingsplannen etc. etc.

Als we eerlijk zijn dan moeten we toegeven dat onze burgers en bedrijven op veel van deze producten niet zitten te wachten. Wetgeving zorgt er voor dat men onze producten en diensten soms nodig heeft. Burgers willen namelijk geen paspoort, maar ze willen gewoon reizen. Wetgeving bepaalt dat hier een reisdocument voor nodig is. Burgers en bedrijven willen geen vergunning op grond van de Wabo, maar men wil gewoon bouwen.

De belastingdienst voerde of voert wellicht nog steeds de slogan 'leuker kunnen we het niet maken, wel makkelijker'. In Montferland staan we in ieder geval voor het laatste deel van deze slogan. De afgelopen jaren hebben we, zoals u weet, namelijk flink ingezet op de digitale dienstverlening. Hierdoor is het voor veel burgers en bedrijven eenvoudiger en goedkoper geworden om onze producten en diensten aan te vragen. We zien, in onze dienstverleningsmonitor, ook dat de dienstverlening zich voor een groot deel richting dat kanaal verplaatst. De digitale aanvragen nemen jaarlijks toe en de dienstverlening via de traditionele kanalen als post, telefonie en balie neemt jaarlijks af. Uiteraard blijven we ook het persoonlijk contact hoog in het vaandel houden. We digitaliseren waar dat kan (en sturen daar ook op) en hebben persoonlijk contact waar nodig.

Als we kijken naar de wijze waarop wij onze producten (en diensten) willen verlenen dan moeten we concluderen dat we het niet geheel eens zijn met het eerste deel van de slogan van de Belastingdienst. Wij hanteren inmiddels "strengere" eigen normen (servicenormen). Deze servicenormen hebben betrekking op de bejegening van onze inwoners en bedrijven, bijvoorbeeld door middel van een telefoon- en e-mailprotocol, maar ook op de levertijden van de gemeentelijke producten en diensten. Het is wellicht een utopie om te veronderstellen dat burgers en bedrijven onze dienstverlening 'leuk' gaan vinden. Ons streven is er echter wel op gericht om deze, daar waar mogelijk, sneller, prettiger en duidelijker aan te bieden en in gevallen waar deregulering mogelijk is wellicht zelfs overbodig te maken.

Zo blijven we ook in 2017 kijken of onze uitgaande correspondentie duidelijker kan, blijven we onderzoeken of aanvraagformulieren vereenvoudigd kunnen worden, blijven we streven naar het verminderen van regeldruk en blijven we onderzoeken of we geen gegevens aan burgers en bedrijven vragen waarover we reeds beschikken of kunnen beschikken.

Programmadoel

Wij streven naar een verbetering van de dienstverlening m.b.t. de levering van producten en diensten, tot uiting komend in een hogere klantwaardering.

Communicatie en voorlichting

Naast het feit dat wij sturen op onze servicenormen zijn wij ook van mening dat goede communicatie van groot belang is voor de beleving van de dienstverlening door de gemeente. Het is in veel gevallen namelijk de toon die de muziek maakt. Het project 'begrijpelijke taal' zetten we daarom in 2017 door. We streven er naar dat onze teksten in zogenoemde B1-taal worden geschreven aangezien uit onderzoek blijkt dat 90% van de bevolking deze teksten begrijpelijk vindt.

Wij vinden het belangrijk dat wij weten wat er speelt binnen de gemeenschap. Pas als dat het geval is kan er een juiste en evenwichtige afweging van belangen plaatsvinden. Dit garandeert niet dat iedere doelgroep/belanghebbende zijn/haar zin krijgt, maar wel dat er zorgvuldig afgewogen besluiten worden genomen. Inwoners betrekken bij beleidsontwikkeling en besluitvorming kan op diverse manieren. In Montferland doen we dit onder meer door het faciliteren van wijk- en dorpsraden en de Sociale Raad. Bij belangrijke beleidswijzigingen betrekken wij belanghebbenden direct zodat hun visie bij de besluitvorming kan worden betrokken. Door goede communicatie en voorlichtingstrajecten trachten wij het draagvlak en legitimiteit van het gemeentelijk handelen te vergroten.

Eind 2016 verwachten wij het rapport van de rekenkamercommissie BBLM, waarin wordt ingegaan op de gemeentelijke samenwerking met wijk- en dorpsraden. Aan de hand van de resultaten uit dit onderzoek zullen wij kijken of wij in 2017 verdere verbeteringen op dit vlak door kunnen voeren. Nu is reeds duidelijk dat wij in 2017 uitgebreid aandacht zullen schenken aan het onderwerp burgerparticipatie. Door middel van een aantal interne trainingen zal geïnventariseerd worden welke beleidsvelden momenteel te maken hebben met burgerparticipatie. Tevens zal een aantal (pilot)projecten worden benoemd in samenspraak met bewoners en/of wijk- en dorpsraden in relatie tot het gemeentelijk beleid.

Programmadoel

Wij trachten door inzet van goede communicatie- en voorlichtingstrajecten het draagvlak en legitimiteit van het gemeentelijk handelen te vergroten.

Samenwerking

De gemeente Montferland gaat uit van de eigen kracht. Waar een duidelijke meerwaarde voor onze inwoners, bedrijven en instellingen te realiseren is, willen we samenwerken. De komende jaren zullen de bestuurlijke ontwikkelingen om Montferland heen blijven plaatsvinden: zowel regionaal als bij onze buurgemeenten. Het is van belang om onze strategische positie en bestuurskracht in dit verband nauwlettend te blijven volgen. De samenwerkingsregelingen binnen dit programma zijn:

- Regio Arnhem Nijmegen,
- Euregio Rijn-Waal (gevestigd in Kleve) en Euregio (gevestigd in Gronau)
- Omgevingsdienst Achterhoek (milieuvergunningen)
- Rekenkamercommissie Berkelland, Bronckhorst, Lochem en Montferland

Overzicht kaderstellende (beleids)nota's

- Het raadsprogramma
- Notitie wijk- en kerngericht werken
- Kwaliteitshandvest "Dienstverleners doen we zo"
- Sociale mediabeleid

Gemeentelijke producten en diensten

Wat willen we bereiken?

Bij het klanttevredenheidsonderzoek van het kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten 'Waar staat je gemeente' scoren wij een 7 op het onderdeel 'Gemeentelijke dienstverlening'

Indicatoren Gemeentelijke producten en diensten

Cijfer klanttevredenheidsonderzoek onderdeel 'gemeentelijke dienstverlening'

Periode	
1. Streefwaarde	7
2. Laatste meting	6,6
3. Voorlaatste meting	7,5

Wat gaan we daarvoor doen?

Klanttevredenheidsonderzoeken uitvoeren

Het aantal producten en diensten dat digitaal wordt aangevraagd stijgt met 2000 stuks

Indicatoren Gemeentelijke producten en diensten

Aantal producten dat digitaal wordt aangevraagd

Periode	
1. Streefwaarde	7500
2. Laatste meting	5500
3. Voorlaatste meting	2040

Wat gaan we daarvoor doen?

Doorzetten van de campagne 'Montferland digitaal'

Dat wij in 95% van de gevallen de servicenormen naleven.

Indicatoren Gemeentelijke producten en diensten

Percentage naleving servicenormen

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Sturen op en monitoren van onze servicenormen

Communicatie en voorlichting

Wat willen we bereiken?

Bij het klanttevredenheidsonderzoek van het kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten 'Waar staat je gemeente' scoren wij gelijk aan de benchmark op het onderdeel 'Relatie burger-gemeente', zijnde een 6,1.

Indicatoren Communicatie en voorlichting

Cijfer klanttevredenheids-onderzoek onderdeel 'relatie burger-gemeente'

Periode	
1. Streefwaarde	6,1
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Enquête houden om te onderzoeken welk percentage van de personen die wij aanschrijven onze brieven begrijpelijk vindt

Instellen van een burgerpanel op het terrein van zorg

Inzet van actuele communicatiemiddelen

Klanttevredenheidsonderzoeken uit laten voeren

Uitgebreid aandacht besteden aan het onderwerp burgerparticipatie

Van de personen die wij aanschrijven vindt 90% onze brieven begrijpelijk

Indicatoren Communicatie en voorlichting

Percentage van de personen die wij aanschrijven dat onze brieven begrijpelijk vindt

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Continueren van het project 'begrijpelijke taal' waarbij ook in 2017 kritisch wordt gekeken naar onze uitgaande correspondentie om deze indien nodig korter, leesbaarder en dus begrijpelijker op te stellen

Financiën

Exploitatie	Werkelijk 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Mjb raming 2018	Mjb raming 2019	Mjb raming 2020
Lasten	7.128	6.093	4.381	4.082	3.819	3.781
Baten	2.444	2.006	2.302	2.274	1.774	1.604
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-4.684	-4.087	-2.079	-1.808	-2.045	-2.177

Toevoegingen en onttrekkingen						
Stortingen	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	-68	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	68	0	0	0	0	0

Gerealiseerd resultaat	-4.615	-4.087	-2.079	-1.808	-2.045	-2.177
-------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Programmagegevens

Programmaonderdeel/ omschrijving prestatiegegevens	Raming 2015	Werkelijk 2015	Raming 2016	Raming 2017
Inwoners:				
van 0 - 20 jaar	7.850	7.380	7.839	7.300
van 20 - 64 jaar	19.775	19.657	19.747	19.831
van 65 jaar en ouder	7.525	8.130	7.514	8.169
Totaal	35.150 (per 1 jan)	35.167 (per 31 dec)	35.100 (per 1 jan)	35.300 (per 1 jan)

Ruimtelijke Ontwikkeling

Missie

Wij willen samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties een aantrekkelijke en goede woon-, werk-, en leefomgeving creëren.

Context en achtergronden

Ruimtelijke Ordening

De nadruk bij dit programmaonderdeel ligt bij de leefbaarheid op het platteland en in de kernen, met speciale aandacht voor ontmoetingsplaatsen en de functie en verschijningsvorm van centrumgebieden. Het streven in het buitengebied is gericht op het leefbaarder en aantrekkelijker maken van het landelijk gebied. In de bebouwde kom is het streven gericht op het aantrekkelijker maken van kernen, waarbij de focus – naast het ontwikkelen van woningbouw - met name gericht is op de centra van 's Heerenberg en Didam. De herontwikkeling van het centrum van 's-Heerenberg bevindt zich reeds in de uitvoeringsfase, terwijl de herinrichting van het centrum van Didam nog in de planvormingsfase verkeert. Doel voor beide centra is om een aantrekkelijker omgeving te creëren waardoor winkelend en uitgaand publiek graag naar de centra van Didam en 's Heerenberg komen en winkeliers en ondernemers beter worden ondersteund in hun commerciële activiteiten.

De verstedelijkingsvisie van de Stadsregio Arnhem-Nijmegen alsmede de omgevingsvisie van de provincie vormen een belangrijke leidraad voor het ruimtelijk beleid van onze gemeente. De gemeentelijke structuurvisie is hierop afgestemd.

Programmadoel:

Het leefbaarder en aantrekkelijker maken van het landelijk gebied en het aantrekkelijker maken van kernen.

Voor wat betreft de kernen zijn wij van mening dat op dit onderdeel minimaal een 7 moet worden gescoord bij een klanttevredenheidsonderzoek onder de ondernemers in de kernen 's-Heerenberg en Didam.

Volkshuisvesting

Onze bevolkingssamenstelling vergrijst en ontgroent. Daarnaast neemt de gemiddelde gezinsgrootte af. Dit betekent dat voor de huisvesting van onze bevolking een andere woonbehoefte ontstaat. De veranderingen in de bevolkingssamenstelling en de consequenties voor de woningbehoefte worden periodiek gemonitord. Daarom wordt er bv. gedifferentieerd naar senioren- en starterswoningen. Doel is om de woningbehoefte en het woningaanbod beter op elkaar aan te laten sluiten.

Vanuit hogere overheden wordt nadrukkelijk gestuurd op woningbouwproductie in zowel kwantitatieve als kwalitatieve zin. Op basis van provinciale richtlijnen zijn in onderling overleg tussen gemeenten in de sub-regio Liemers afspraken gemaakt over te realiseren woningbouwplannen tot 2020, met een doorkijk naar de periode daarna. Deze bouwplannen zijn opgenomen in een zogenaamd 'stoplichtmodel' dat onderdeel uitmaakt van de Regionale woningbouwafspraken 2015. Deze afspraken vormen een belangrijke leidraad voor het door ons uit te voeren volkshuisvestingsbeleid.

Met het convenant Wonen heeft de gemeente gezamenlijk met de woningbouwcorporatie de samenwerking op het gebied van wonen vastgelegd. Deze samenwerking wordt regelmatig geëvalueerd.

De visie 'Wonen, welzijn en zorg' is mede gebaseerd op de rol van de gemeente binnen de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Vanuit de gemeentelijke regierol heeft Montferland de ambitie geformuleerd om mensen langer (zo lang mogelijk) in hun eigen woning en woonomgeving te laten wonen.

Middels de subsidieregeling Thuis in Montferland proberen we ouderen te stimuleren hun woning (tijdig) aan te passen zodat zij langer zelfstandig kunnen blijven wonen.

Programmadoel:

De woningbehoefte en het woningaanbod beter op elkaar aan laten sluiten en inwoners zijn in staat langer zelfstandig thuis te wonen.

Natuur- en Landschapontwikkeling

De gemeente Montferland wordt gekenmerkt door haar groene landschappelijke karakter. Teneinde dit karakter te behouden en te stimuleren heeft de gemeente samen met de gemeenten Doetinchem en Oude IJsselstreek een Landschapontwikkelingsplan opgesteld (LOP). Doel van dit plan is om de verscheidenheid in landschap en natuur te behouden en daar waar mogelijk te versterken, zodat hiermee wordt bijgedragen aan het welzijn van de inwoners en vooral ook ons toeristisch potentieel optimaal wordt benut.

Het LOP laat zien wat er allemaal kan en op welke manier. Het stimuleert gewenste ontwikkelingen, zoals het (opnieuw) aanleggen en beheren van landschapselementen, het realiseren van Groene Ontwikkelzones, het verbinden van recreatieve en economische activiteiten en het tegengaan van ongewenste ontwikkelingen. Daarnaast is het LOP het kader om subsidies aan te vragen c.q. te verstrekken. Eén van de ontwikkelingen uit het LOP is het aanleggen van de klimaatcorridor tussen Veluwe en Montferland. Natuur en recreatie in Montferland houdt niet op bij de grens. Het gebied op en rond de stuwwal biedt mogelijkheden voor grensoverschrijdende ontwikkelingen. Om hier meer vorm aan te geven, is samen met de gemeente Stadt Emmerich en Natuurmonumenten een visie/projectplan opgesteld met concrete maatregelen. Hieraan willen wij de komende jaren uitvoering geven (Interreg).

Programmadoel:

De verscheidenheid in landschap en natuur te behouden en daar waar mogelijk te versterken.

Monumenten

Wij staan een actief monumenten- en archeologiebeleid voor. Dit doen we door het behoud, de ontwikkeling en het herstel van karakteristieke en cultuurhistorisch belangwekkende elementen te stimuleren en te ondersteunen en de kennis van en belangstelling voor cultureel erfgoed te verbreden. De uitvoering van dit beleid is vastgelegd in de door de raad in 2012 vastgestelde nota 'Cultuurhistorie - Cultuurhistorisch beleid voor Montferland'.

Voor de instandhouding van gemeentelijke monumenten in Montferland zijn subsidieverordeningen voor onderhoud en restauratie vastgesteld. Deze verordeningen zijn gericht op het duurzaam in stand houden en verbeteren van ons lokale erfgoed door het stimuleren van monumenteneigenaren in de vorm van het verstrekken van een aanvullende bijdrage bij instandhoudingswerkzaamheden.

Programmadoel:

Het duurzaam in stand houden en verbeteren van ons lokale erfgoed.

Bouwgrondexploitatie woninggebieden

Hieronder treft u een indicatie van de lasten en baten voor de lopende exploitaties woningbouw aan. Het jaarbudget wordt op basis van de geactualiseerde exploitatieopzetten bij de jaarrekening 2016 definitief opgenomen. In de paragraaf Grondbeleid treft u de onderbouwing per exploitatieopzet aan.

	Bedragen x € 1.000
boekwaarde op 1/1	7.102
saldo getroffen voorzieningen 1/1	<u>450</u>
balanswaarde 1/1	6.652
voorlopige inschatting van:	
• lasten	1.453
• baten	<u>-5.191</u>
saldo	-3.738
• mutatie reserve (bovenwijks en winstneming)	1.077
op- of afboeking boekwaarde	<u>-2.661</u>
balanswaarde op 31/12	3.991

Kaderstellende (beleids) nota's

- Raadsprogramma
- Leidraad cultuurhistorie regio Achterhoek
- Cultuurhistorisch beleid voor Montferland (2012)
- Structuurvisie Montferland (2009)
- Masterplan 's-Heerenberg
- Structuurvisie Didam (2009)
- Notitie Ruimte voor vernieuwing in het buitengebied (2008)
- Notitie Ruimte voor wonen in het buitengebied (2007)
- Beleidsnotitie woningbouw op inbreidingslocaties (2007)
- Nota Grondbeleid (2011)
- Nota Grip op Verandering
- Van nieuwe naobers en brood op de plank, landschapsonwikkelingsplan+ (Doetinchem, Montferland en Oude IJsselstreek)
- Montferland: Visie op de woningbouw 2005-2015 (actualisatie 2010-2020);
- Verstedelijkingsvisie Stadsregio Arnhem Nijmegen (2011)
- Regionale structuurvisie Achterhoek (2012)
- Omgevingsvisie Provincie Gelderland (2014)
- Stoplichtmodel voor woningbouw/programmering Stadsregio Arnhem Nijmegen (2015)

Ruimtelijke ordening

Wat willen we bereiken?

Voldoende landschappelijke inpassing: bij minimaal 50% van de functieveranderingsinitiatieven toepassen

Indicatoren Ruimtelijke Ordening

Functieveranderingsinitiatieven met landschappelijke paragraaf

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Invulling geven aan functieveranderingsinitiatieven en landgoederenbeleid

Afname leegstand gebouwen (woningen en niet-woningen)

Indicatoren Ruimtelijke Ordening

Afname leegstand gebouwen (woningen en niet-woningen)

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Geconcentreerde detailhandel in het centrum van 's-Heerenberg en Didam: Uitbreiding van het percentage winkels dat is gesitueerd in het centrum met 3%

Indicatoren Ruimtelijke Ordening

Uitbreiding % winkels dat is gesitueerd in het centrum

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Bestemmingen in centra van 's-Heerenberg en Didam flexibiliseren

Plannen van ondernemers/winkeliers faciliteren via inzet bedrijfscontactfunctionaris

Als gevolg van functieverandering wordt jaarlijks 1.000 m2 aan bebouwing in het buitengebied gesloopt

Indicatoren Ruimtelijke Ordening

Bebouwing geamoveerd door functieverandering

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Goede parkeerfaciliteiten binnen deze centra: overbelasting parkeerfaciliteiten 0 buiten de bijzondere dagen zoals marktdagen en festiviteiten

Indicatoren Ruimtelijke Ordening

Aantal foutparkeerders buiten de bijzondere dagen

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Masterplan Didam; herinrichtingsplan openbaar gebied centrum Didam vormgeven;

Uitvoeren Masterplan 's-Heerenberg; ontwikkelingen faciliteren (Villersgengske, Lidl-locatie en Plantsoensingel Zuid)

Vitale bebouwing in deze centra: minder leegstaande panden in het centrum

Indicatoren Ruimtelijke Ordening

Leegstaande panden in centrum kleiner dan 4% van het totaal aantal panden in het centrum

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Volkshuisvesting

Wat willen we bereiken?

Een positief migratiesaldo: > 0

Indicatoren Volkshuisvesting

Migratiesaldo

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

De bouw van circa 75 woningen faciliteren

Evenwicht in woningvraag en woningaanbod: door uitbreiding woningvoorraad met 75 eenheden

Indicatoren Volkshuisvesting

Uitbreiding woningvoorraad

Periode	
1. Streefwaarde	75
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

De bouw van circa 75 woningen faciliteren

Op sub regionaal niveau (Liemers) overleg voeren en input leveren voor afstemming en monitoring woningbouwprogramma

Uitbreiding areaal levensloopbestendinge woningen: door aanpassing van 50 bestaande woningen

Indicatoren Volkshuisvesting

Aantal woningen dat met subsidie is aangepast

Periode	
1. Streefwaarde	50
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Beschikken op aanvragen subsidie langer zelfstandig wonen

Inzetten op de bewustwordingscampagne 'Thuis in Montferland'

Natuur- en landschapontwikkeling

Wat willen we bereiken?

Meer natuur- en landschapselementen door uitbreiding van natuur en landschap met minimaal 5 ha

Indicatoren Natuur- en landschapontwikkeling

Ontwikkeling kenmerkende natuur en landschapselementen op basis van het LOP in ha.

Periode

1. Streefwaarde	5
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Subsidiëren particuliere initiatieven

Toename van belevingsmogelijkheden van landschap en natuur

Wat gaan we daarvoor doen?

Realisatie 1 Interreg project

Monumenten

Wat willen we bereiken?

Uitbreiding van het aantal eigenaren van monumenten dat lid is van de monumentenwacht met minimaal 5%

Indicatoren Monumenten

Toename lidmaatschap Monumentenwacht

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Verbeteren van de voorlichting via de gemeentelijke website

Portefeuillehouder: Gerritsen Wethouder

Het aantal monumenten dat een goede staat van onderhoud heeft neemt met toe met 5%.

Indicatoren Monumenten

Toename monumenten met een goede staat van onderhoud

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Stimuleren van het herbestemmen van historische gebouwen

Portefeuillehouder: Gerritsen Wethouder

Voorlichting geven aan monumenteneigenaren over actualiteiten - waaronder energiebesparende maatregelen - bij het hebben en houden van monumenten

Financiën

De financiële kaders, inclusief nieuw beleid en kapitaallasten investeringen, voor het programma Wonen zijn:

Voor een overzicht van de verwerkte bedragen voor nieuw beleid en investeringen wordt verwezen naar de bijlagen.

Exploitatie	Werkelijk 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Mjb raming 2018	Mjb raming 2019	Mjb raming 2020
Lasten	6.365	1.996	1.305	1.460	1.258	1.228
Baten	5.197	250	272	262	262	262
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-1.168	-1.746	-1.033	-1.198	-996	-967

Toevoegingen en onttrekkingen						
Stortingen	630	1.000	0	0	0	0
Onttrekkingen	-280	-235	-56	-56	-56	-27
Mutaties reserves	-350	-765	56	56	56	27

Gerealiseerd resultaat	-1.518	-2.511	-977	-1.142	-939	-939
-------------------------------	---------------	---------------	-------------	---------------	-------------	-------------

Programmagegevens

Programmaonderdeel/omschrijving prestatiegegevens	Raming 2015	Werkelijk 2015	Raming 2016	Raming 2017
---	-------------	----------------	-------------	-------------

01. Ruimtelijke ordening

Aantal Bestemmingsplannen voorbereid	20	20	15	7
--------------------------------------	----	----	----	---

02 Volkshuisvesting

Totaal aantal te bouwen woningen	70	70	75	80
----------------------------------	----	----	----	----

Aandeel betaalbaar (>=50% van totaal) (prijs maximaal €172.000,- von)	50%	50%	65%	60%
---	-----	-----	-----	-----

Aantal woonruimten (incl woningen met logiesfunctie)			15.531	
--	--	--	--------	--

Huisvestingsverordeningen	1	1		
---------------------------	---	---	--	--

Actueel woningbouwprogramma	1	1		
-----------------------------	---	---	--	--

Aantal beschikkingen Thuis in Montferland (^2)	75	75	75	40
--	----	----	----	----

03 Natuur- en landschapsontwikkeling

Ontwikkeling kenmerkende natuur- en landschapselementen o.b.v. het LOP in ha	5	5	5	2
--	---	---	---	---

Aantal gehonoreerde aanvragen functieverandering met landschappelijke inpassing (2)	5	5	5	5
---	---	---	---	---

Aanbesteding ecologische verbingszone 380 kV			1	
--	--	--	---	--

Aanbesteding Uitkijktoren Montferland	1	1		
---------------------------------------	---	---	--	--

04 Monumenten

Actualisatie archeologische waardekaart	1	1		
---	---	---	--	--

Uitbreiding monumentenlijst	3	3	4	2
-----------------------------	---	---	---	---

Aantal verleende monumentensubsidies *	20	20	20	20
--	----	----	----	----

Aantal verleende monumentenvergunningen *	15	15	10	10
---	----	----	----	----

Toelichting bij de kengetallen

(1) Het aantal voorbereide bestemmingsplannen is de laatste jaren afgenomen als gevolg van het feit dat meer en meer met verzamelplannen wordt gewerkt, bijv. bestemmingsplan kernen en veegplannen Buitengebied. Daarnaast wordt vaker gebruik gemaakt van een omgevingsvergunning in combinatie met een projectprocedure. Tenslotte is het aantal initiatieven vanuit de samenleving de laatste jaren gedaald.

(2) Voor deze prestatiegegevens geldt dat zij mede afhankelijk zijn van initiatieven vanuit de samenleving. Daarmee hebben zij een meer indicatief karakter.

Beheer leefomgeving

Missie

De gemeente draagt zorg voor de inrichting en instandhouding van de openbare ruimte op een maatschappelijk verantwoorde en aanvaardbare wijze. Naast het in stand houden van de openbare ruimte is het bevorderen van een duurzaam goede kwaliteit van de leefomgeving voor mensen, dieren en planten een kerntaak.

Context en achtergrond

Afval

Het (gescheiden) inzamelen en verwijderen van huishoudelijk afval is een wettelijke zorgplicht voor de gemeente. Binnen dit wettelijk kader bevorderen we preventie en hergebruik van het huishoudelijk afval. Een van de ambities van het kabinet is het terugdringen van de hoeveelheid huishoudelijk restafval door afvalpreventie en een toename van de recycling van huishoudelijk afval. Het gemiddelde aandeel recycling van huishoudelijk afval schommelt landelijk al jarenlang rond de 50%. In 2011 heeft de staatssecretaris de ambitie uitgesproken om dit te laten groeien tot 65% in 2015. Montferland zit al enige jaren rondom de 65%. Goed scheiden is beter recyclen. De ambitie om de transitie naar een circulaire economie verder te stimuleren heeft de staatssecretaris naar voren gebracht in de recente uitwerking van het programma "Van Afval naar Grondstof". Hierin wordt als doel gesteld om samen met de gemeenten tot 75% recycling van het huishoudelijk afval te komen in 2020, met verdere groei daarna. Omgezet betekent dit percentage een ambitie om te komen tot max. 100 kg restafval/inwoner per jaar. In 2013 lag landelijk de hoeveelheid huishoudelijk restafval nog op gemiddeld 240-250 kg/inwoner per jaar. In Montferland bedroeg dit 143 kg. De gescheiden inzameling van plastic, metaal en drankenkartons (PDM) is gestart medio 2015. Verwacht wordt dat deze maatregel substantieel zal bijdragen aan het bereiken van deze doelstelling. In 2017 ontstaat een beter inzicht in de effecten daarvan en dan kunnen de doelstellingen voor 2018 t/m 2020 dus beter worden ingeschat. In verband met de herindeling Zevenaar/Rijnwaarden (1/1/2018) worden door de RDL eventuele grotere investeringen en/of wijzigingen m.b.t. de inzamelstructuur e.d. uitgesteld tot de effecten van de herindeling bekend en verwerkt zijn (2018/2019). Dit geldt dus ook voor eventuele invoering van diftar bij hoogbouw in Montferland. De uitvoering inzamelen en verwijderen op basis van de huidige kwaliteit geschiedt tegen zo laag mogelijke kosten. Deze kosten worden voor honderd procent (op begrotingsbasis) gedekt door de afvalstoffenheffing. De verdeling van de kosten naar de huishoudens wordt, onder het motto "de vervuiler betaalt", gedaan door het differentiëren van de tarieven. Wie afvalzuiniger leeft en het afval beter scheidt, wordt daarvoor financieel beloond om ook hiermee de hoeveelheid afval te reduceren en het scheiden en hergebruiken van afval te stimuleren.

Programmadoel:

De gemeente streeft naar het terugdringen van de hoeveelheid huishoudelijk restafval en een toename van recycling van het huishoudelijk afval.

Milieu

Het voorkomen, beperken en herstellen van aantasting of verontreiniging van de leefomgeving door menselijk handelen of nalaten zijn belangrijke uitgangspunten van onze samenleving. Zo belangrijk dat vrijwel alle gemeentelijke taken m.b.t. de leefomgeving zijn ingekaderd door internationale, nationale en provinciale wetten, regelgeving en beleid (o.a. Wet algemene bepalingen omgevingsrecht). De vertaling hiervan naar gemeentelijk beleid en uitvoering vindt jaarlijks plaats in het gemeentelijke milieuprogramma. De inhoud en ambitie hiervan wordt afgestemd op de beschikbare personele en financiële middelen. De centrale doelstelling voor het klimaatbeleid is minder klimaatverandering. Om klimaatverandering te beperken is meer bewuste omgang van burgers, bedrijven en instellingen met energie noodzakelijk. Hierbij wordt met name ingezet op meer duurzame energie opwekking en meer energiebesparing. In Achterhoeks verband komt dit tot uitdrukking in het streven naar 100% energieneutraliteit in het jaar 2030. Om deze doelstelling te kunnen behalen is o.a. de Achterhoekse Groene Energie Maatschappij (AGEM) opgericht, waarin o.a. Montferland participeert. De door de AGEM namens en in

samenwerking met de betreffende gemeenten te ontwikkelen uitvoeringsagenda, projecten en activiteiten spelen een belangrijke rol bij het nastreven en monitoren van de centrale doelstelling. Naast de AGEM faciliteert en stimuleert de gemeente ook andere partners bij duurzame initiatieven en wordt waar mogelijk invulling gegeven aan de eigen voorbeeldfunctie. Door een raadsbrede werkgroep is in samenwerking met de AGEM de notitie "Montferland op weg naar energieneutraal 2030" opgesteld. Deze notitie maakt de Montferlandse opgave m.b.t. energiebesparing en opwekking van (diverse vormen van) duurzame energie meer inzichtelijk. Om de doelstelling te realiseren zullen extra personele en financiële middelen moeten worden ingezet om als gemeente partners en projecten te kunnen aanjagen en faciliteren.

Programmadoel:

De gemeente streeft naar beperking van de klimaatverandering. De gemeente wil vanuit haar verantwoordelijkheid maatregelen nemen die naar verwachting aan de beperking van klimaatverandering een positieve bijdrage zullen leveren.

Openbare ruimte

Het beheer van de diverse onderdelen van de openbare ruimte wordt in samenhang met elkaar uitgevoerd. Hierbij moet gedacht worden aan boven- en ondergrondse infrastructuur, zoals wegen, riolering, openbare verlichting, openbaar groen, bebording, riolering, speelvoorzieningen en straatmeubilair. Omdat de nadruk ligt op een financieel verantwoord en duurzaam beheer van de openbare ruimte is het project "integraal beheer openbare ruimte (IBOR)" opgestart. Inmiddels is het IBOR-plan door de gemeenteraad vastgesteld en zijn in 2016 voorbereidingen getroffen zodat in 2017 de openbare ruimte volgens IBOR onderhouden wordt.

De klimaatverandering en de snelheid waarmee deze gepaard gaat, baart ons zorg. Buien, die qua intensiteit slechts 1 x in de 50 of 100 jaar geprognostiseerd waren, blijken dan toch 2 x per jaar te vallen. Beelden van de wateroverlast in Nederland staan ons allen nu op het netvlies. Ook de Rijksoverheid anticipeert steeds meer op de onzekere toekomst door extra maatregelen te treffen voor het afvoeren van water. Te denken valt aan het Plan Ruimte voor de rivieren. Ook in Montferland zal in de komende jaren extra aandacht besteed gaan worden aan het tegengaan van wateroverlast.

Zo gaan we in 2017 verder met uitvoering van de maatregelen uit het GRP (gemeentelijk rioleringsplan) 2016-2020. In de kern van Didam worden maatregelen genomen die de afvoer van water uit het gebied verbeteren waardoor de kans op wateroverlast vermindert. Deze aanvullende maatregelen zijn noodzakelijk als gevolg van de geschetste klimaatontwikkeling waarbij de intensiteit van de regenbuien toeneemt.

Zonder maatregelen zal wateroverlast zich vaker en op meer plaatsen gaan voordoen. Het is daarom van belang om bij nieuwbouw, herinrichting of rioleringswerkzaamheden (vervangingen) rekening te houden met de verwachte gevolgen van klimaatverandering.

Nieuwe wateroverlast locaties zullen worden aangepakt waarvoor extra aanvullende financiële middelen worden gevraagd bij de raad in het geval het huidige GRP geen voldoende financiële ruimte biedt.

Daarnaast zetten we in op een betere, en veiligere openbare ruimte door invulling te geven aan het Integraal Verkeer en Vervoer Plan (IVVP). Door dit plan in uitvoer te brengen, gaan we er vanuit dat er daadwerkelijk minder ongevallen zullen plaatsvinden. Uiteraard zal er voldoende aandacht moeten zijn richting onze inwoners over verkeersveiligheid. Dit begint al bij de jongste verkeersdeelnemer, maar ook ouders die hun kind naar school brengen. Veilige schoolroutes zijn daarbij noodzakelijk, maar veiligheid zit ook in iedere verkeersdeelnemer. Tevens starten we dit jaar met de uitvoering van het door de raad vastgestelde plan toegankelijkheid openbare ruimte. Hierbij worden routes in de openbare ruimte naar specifieke bestemmingen toegankelijk gemaakt voor mensen met een functiebeperking.

Ook willen we door goede communicatie met onze inwoners en belanghebbenden via de bekende communicatiekanalen bereiken dat er minder klachten komen en meer begrip is voor de werkzaamheden op het gebied van de openbare ruimte. Dit betekent voor ons dat we bij groot onderhoudsprojecten (asfalt, elementen en inboet) ook informatie aan de burgers en bedrijven verschaffen over de omvang en tijdsduur.

De afgelopen jaren zijn er veel grote projecten tot stand gekomen zoals de Ongelijkvloerse Spoorkruising Didam (OSKD), de randweg Didam, het Masterplan 's-Heerenberg en de herinrichting van de wijk Nekkum in 's-Heerenberg. Het Masterplan Didam en de ontbrekende schakel - het laatste deel rondweg rondom 's-Heerenberg en Zeddum - zullen naar verwachting in 2017 starten. Om een gedragen plan te krijgen, is hierbij informatie richting en overleg met inwoners en belanghebbenden cruciaal. Met de beide masterplannen willen we aantrekkelijker

centra realiseren, tevens verbetert de infrastructuur en verkeersveiligheid en neemt de leefbaarheid toe door de uitvoering van de genoemde projecten.

Wij streven ook naar een energie zuinigere openbare ruimte. Dit doen we door traditionele verlichting om te zetten naar LED en bij nieuwe projecten rekening te houden met LED verlichting, daarnaast verwerken we houtig restmateriaal duurzaam en hergebruiken het bijvoorbeeld als energiebron.

Om verdere invulling te geven aan een verbeterde bedrijfsvoering wordt in 2017 ook ingezet op keten optimalisatie. Dit doen we door de basisregistraties te implementeren in de organisatie, waardoor efficiënter werken mogelijk wordt gemaakt.

Programmadoel:

De gemeente streeft naar een efficiënter /effectiever beheer van de openbare ruimte, waarbij rekening wordt gehouden met participatie, veiligheid en duurzaamheid.

Kaderstellende (beleids)nota's

- Raadsprogramma
- Milieuprogramma
- Beleidsnota integrale handhaving Montferland (fysieke leefomgeving) (2013)
- Handhavingsprogramma
- Gemeentelijk Rioleringsplan Montferland (verbreed GRP 2011 – 2015)
- Waterplan
- Groenstructuurplan "Groen met karakter" (2010)
- Integraal Gemeentelijk verkeer en Vervoerplan
- Hondenbeleidsplan
- Boombeheerplan (in voorbereiding)
- Speelbeleid (in voorbereiding)

Programmaonderdelen

Afval

Wat willen we bereiken?

Van de ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen wordt ten opzichte van de laatste meting in 2015 3% meer hergebruikt of nuttig toegepast

Indicatoren Afval

hergebruik/nuttige toepassing van huishoudelijke afvalstoffen

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Informatievoorzieningen (website, afvalapp) optimaliseren, beheer en regievoeren op de inzamelstructuur huishoudelijk afval inclusief aanbestedingen

Tijdens de jaarlijkse lokale opschoondag worden scholen, verenigingen, wijk- en dorpsraden, ondersteund met het beschikbaar stellen van inzamelmiddelen, zoals hesjes, grijpers en zakken en een attentie

Via inhuur van Technotrend worden daarnaast scholen ondersteund in de educatie op gebied van zwerfafval en afval scheiden

Zoveel mogelijk afval verzamelen dat geschikt is voor hergebruik en dus zo min mogelijk restafval, waarbij de kosten van afvalinzameling zo laag mogelijk zijn

Meer dan 89% hergebruik/nuttige toepassing afvalstromen aanbesteding

Indicatoren Afval

hergebruik/nuttige toepassing afvalstromen aanbesteding

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Milieu

Wat willen we bereiken?

Montferland energieneutraal in 2030; in 2020 is de energieneutraliteit 20%

Indicatoren Milieu

Aantal postcoderoosprojecten

Periode

1. Streefwaarde	0
2. Voorlaatste meting	0
3. Laatste meting	0

Aantal publicaties

Periode

1. Streefwaarde	15
2. Voorlaatste meting	17
3. Laatste meting	0

Percentage inkoop groene stroom door gemeente

Periode

1. Streefwaarde	0
2. Voorlaatste meting	0
3. Laatste meting	0

Uitgeleende bedrag duurzaamheidsleningen

Periode

1. Streefwaarde	0
2. Voorlaatste meting	0
3. Laatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Continueren inkoop groene stroom Gemeente Montferland

Participeren in Achterhoekse Groene Energie Maatschappij (AGEM) t.b.v. opwekken duurzame energie

Portefeuillehouder: Gerritsen Wethouder

Plaatsen van publicaties over duurzaamheid

Portefeuillehouder: Gerritsen Wethouder

Stimuleren en faciliteren van initiatieven van particulieren, instellingen en bedrijven m.b.t. duurzaamheid (o.a. verstrekken (provinciale)subsidie in kader actiewoningisolatie Achterhoek bespaart)

Portefeuillehouder: Gerritsen Wethouder

Openbare ruimte

Wat willen we bereiken?

100% houtig restmateriaal gebruiken voor duurzaam verwerken

Indicatoren Openbare ruimte

Houtig restmateriaal duurzaam hergebruik 5% (2018)

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Houtig restmateriaal t.b.v. co2 compensatie 95% (2018)	
Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

100% van alle projecten en grote onderhoudsrondes in de openbare ruimte betrekken bij de wijk- en dorpsraden

Indicatoren Openbare ruimte

Betrekken specifieke doelgroepen bij grote aanpassingen in de openbare ruimte

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Klachten in de openbare ruimte (KCC) verkleinen met 25% in 2018	
Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Projecten en groot onderhoud publiceren in de gemeentelijke media. (website, krant, facebook en twitter)

10% energiebesparing bereiken in de openbare verlichting

Indicatoren Openbare ruimte

Energie besparing OV (7.318 lampen met berekend vermogen op 01-01-2009 1.422 MWh) streefwaarde is 1.280 Mwh (2020)

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Bij vervangen van de huidige armaturen LED toepassen (493 stuks t/m 2018)

Portefeuillehouder: Loeff Wethouder

10% minder verkeersbewegingen in de kern Didam

Wat gaan we daarvoor doen?

Als uitwerking van het Masterplan Didam wordt onderzocht of de Pittelderstraat afgesloten kan worden voor gemotoriseerd verkeer tussen de Bergvredestraat en de Dijksestraat

Starten Kerkwijk fase 3 en centrumplan Didam

5% minder verkeersongevallen

Indicatoren Openbare ruimte

Vermindering van het aantal ongevallen van 5% ten opzichte van laatste meting (20% in 2020)

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Bij alle nieuwe inrichtingen van de openbare ruimte in deze raadsperiode willen we de uitgangspunten van het Integraal Verkeer en Vervoer Plan hanteren

Portefeuillehouder: Loeff Wethouder

Vorbereiden plan afwaardering van de drie Heuvelenweg na aanbesteding van de ontbrekende schakel N316 in 2017, zodat na gereedkomen N316 de afwaardering kan worden uitgevoerd

Portefeuillehouder: Loeff Wethouder

Financiën

De financiële kaders, inclusief nieuw beleid en kapitaallasten investeringen, voor het programma Beheer leefomgeving zijn:

Voor een overzicht van de verwerkte bedragen voor nieuw beleid en investeringen wordt verwezen naar de bijlagen.

Exploitatie	Werkelijk 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Mjb raming 2018	Mjb raming 2019	Mjb raming 2020
Lasten	17.336	13.120	11.102	11.249	11.460	11.634
Baten	5.941	6.091	7.253	7.537	7.517	7.688
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-11.395	-7.029	-3.848	-3.713	-3.942	-3.946
Toevoegingen en onttrekkingen						
Storting	0	347	0	0	0	0
Onttrekkingen	-4.618	-848	-100	0	0	0
Mutaties reserves	4.618	501	100	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-6.777	-6.528	-3.748	-3.713	-3.942	-3.946

Economie en toerisme

Missie

Wij streven naar een goed ondernemersklimaat voor alle ondernemers. De unieke ligging en landschappelijke kwaliteiten van onze gemeente worden maximaal benut, waarbij er specifieke aandacht is voor logistiek en toerisme.

Context en achtergronden

Economie

De algemene doelstelling van het economisch beleid is het scheppen van duurzame en excellente voorwaarden en het bieden van stimulansen voor bedrijven met als resultaat een duurzame economische ontwikkeling van de gemeente Montferland en het behoud en versterking van werkgelegenheid voor de inwoners van Montferland en de directe omgeving. Wij staan voor een goed ondernemersklimaat voor alle ondernemers.

Montferland is uniek gelegen aan de A12/A3 één van de belangrijkste transportassen naar het Europese achterland. Met name door deze ligging is het gebied interessant voor de vestiging van logistieke functies. Door de doortrekking van de A15 naar de A12 wordt het gebied op termijn nog beter bereikbaar. De relatief korte afstand tot de containerhaven en het goederenspoor van Emmerich geeft mogelijkheden voor multimodaal vervoer.

De gemeente vormt een schakel tussen de Achterhoek en het stedelijk gebied Arnhem Nijmegen. De gemeente werkt in beide regio's samen voor de ontwikkeling en afstemming van nieuwe bedrijventerreinen. Samen met de gemeenten Doetinchem, Bronckhorst en Oude IJsselstreek is zowel het regionale bedrijventerrein van Doetinchem (A18 Bedrijvenpark) als de uitbreiding van het Euregionale Bedrijventerrein in 's-Heerenberg (Docks NLD) in ontwikkeling.

Voor het behoud en versterking van de werkgelegenheidsfunctie is het van belang dat bestaande bedrijventerreinen voldoende vitaal blijven en vitaal worden gemaakt en dat zo nodig, afhankelijk van de vraag, voldoende nieuwe bedrijventerreinen worden ontwikkeld, conform het principe van de SER-ladder.

In 's-Heerenberg en Beek zijn per direct bedrijfsterreinen beschikbaar voor plaatselijke bedrijven tot grote internationale bedrijven in met name de sectoren transport en logistiek. De aanleg van glasvezel op de bedrijventerreinen wordt gestimuleerd.

Met de Duitse gemeente Emmerich am Rhein is regelmatig contact over de grensoverschrijdende economische aspecten. In het EMMMO-rapport zijn voorstellen opgenomen over de ontwikkeling van het gebied Immenhorst-zuid en het aansluitende Duitse gebied "Das Dreieck". Verder werken Montferland en Emmerich samen om de combinatie 's-Heerenberg - Emmerich als logistieke vestigingsplaats verder te ontwikkelen als trimodaal knooppunt.

In het kader van communicatie worden door het college veelvuldig bedrijfsbezoeken afgelegd. De bedrijfscontactfunctionaris is het vaste aanspreekpunt voor de bedrijven. Met de ondernemersverenigingen zijn er vaste overleggen waarbij met name de winkelvoorzieningen aan de orde komen. In goed overleg met het bedrijfsleven, waaronder ook het MKB, wordt een visie opgesteld, gericht op de ontwikkeling van de economische toekomst van onze gemeente. Wij stimuleren het sociaal ondernemerschap, hetgeen in de Nota 'Grip op Verandering' is verwoord, waardoor meer mensen met een arbeidshandicap kunnen participeren op de arbeidsmarkt. Ook de afstand tussen onderwijs en arbeidsmarkt vergt een inspanning. Wij benaderen de werkgevers actief om meer werk- en stageplekken te realiseren waardoor deze afstand wordt verkleind.

Als gemeente zijn we een partij die veel opdrachten uitzet. Wij willen binnen de mogelijkheden zoveel mogelijk lokaal en regionaal inkopen, om ook hiermee de lokale economie te versterken. Zowel direct, onder andere in de vorm van het uitnodigen van lokale en regionale bedrijven bij aanbestedingen, als indirect, bijvoorbeeld acties in het kader van armoedebeleid verplicht lokaal te besteden.

Programmadoel:

Het scheppen van betere voorwaarden en mogelijkheden voor de vestiging van bedrijven. Meer werkgelegenheid en beter ondernemersklimaat.

Recreatie & Toerisme

Voor Montferland is toerisme een belangrijke economische drager (werkgelegenheid, impulsen voor het midden- en kleinbedrijf en de voorzieningen en het starten van nieuwe activiteiten). Voor een vitale toekomst van de gemeente is daarom ontwikkeling en groei van toerisme een uitgangspunt voor het ruimtelijk - economisch beleid.

De kansen worden mede bepaald door een marktgerichte houding en integrale benadering door het beleid. Het gaat niet alleen om ratio's maar ook om de samenhang van de ontwikkeling vanuit een gezamenlijke visie hoe Montferland nog beter op de kaart te zetten.

Montferland heeft voldoende kracht en kansen om impulsen te creëren die het gebied blijvend op de toeristische kaart zetten. Voorwaarde is dat er meer samenhang ontstaat en maatregelen marktgericht worden opgepakt. De gemeente zal hierin blijven faciliteren.

Het Toeristisch-recreatief ontwikkelingsplan (lees verder: TROP) 'Bestemming Montferland', is vastgesteld in 2007. Het plan speelt in op de ontwikkelingen en trends die er zijn en stelt een aantal opgaven. In 2015 is in afstemming met de adviescommissie en de Montferlandse vereniging voor Toerisme opnieuw gekeken wat Montferland uniek maakt en hoe wij haar op de kaart willen zetten. Gebleken is dat dit plan nog steeds actueel is en daarom als basis kan blijven dienen voor de inspanningen die in 2017 en daarna geleverd zullen worden. Teneinde de toeristische waarde van onze gemeente meer bekendheid te geven zal worden ingezet op promotie en marketing van het toeristisch product 'Montferland'. Onze eigen VVV zal daarin een belangrijke rol blijven spelen.

Programmadoel:

Het scheppen van betere voorwaarden en mogelijkheden voor de vestiging van bedrijven. Meer werkgelegenheid en beter ondernemersklimaat. Specifiek gericht op recreatie en toerisme.

Bouwgrondexploitatie bedrijventerreinen

Hieronder treft u een indicatie van de lasten en baten voor de lopende exploitaties bedrijventerreinen aan. Het jaarbudget wordt op basis van de geactualiseerde exploitatieopzetten bij de jaarrekening 2016 definitief opgenomen. In de paragraaf Grondbeleid treft u de onderbouwing per exploitatieopzet aan.

	Bedragen x € 1.000
boekwaarde op 1/1	4.928
saldo getroffen voorzieningen 1/1	0
balanswaarde 1/1	4.928
voorlopige inschatting van:	
• lasten	494
• baten	-7.028
saldo	-6.534
• mutatie reserve (bovenwijks en winstneming)	30
op- of afboeking boekwaarde	-6.504
balanswaarde op 31/12	-1.576

Kaderstellende (beleids)nota's

- Raadsprogramma
- Toeristisch-recreatief ontwikkelingsplan Montferland "Bestemming Montferland" (2007)
- Toeristisch-recreatief ontwikkelingsplan Achterhoek "Samen meer bereiken" (2006)
- Structuurvisie Bedrijventerreinen en werklocaties 2010, Provincie Gelderland (2010)
- Verstedelijkingsvisie Stadsregio Arnhem Nijmegen (2011)
- Regionale structuurvisie Achterhoek (2012)
- Structuurvisie Montferland
- Nota 'Grip op verandering'

Economie

Wat willen we bereiken?

Jaarlijkse toename van het aantal arbeidsplaatsen tot tenminste 650 per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 – 64

Indicatoren Economie

Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar

Periode	
1. Streefwaarde	650
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Bevorderen van het voorzien in voldoende werk- en stageplekken bij het bedrijfsleven

Portefeuillehouder: Visser Wethouder

Opstellen van een economische visie op de ontwikkeling van Montferland

Portefeuillehouder: Visser Wethouder

Structureel in overleg met (o.a.) MKB over mogelijkheden toename werkgelegenheid

Portefeuillehouder: Visser Wethouder

Jaarlijkse toename van het aantal bedrijfsvestigingen tot tenminste 120 per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 - 64

Indicatoren Economie

Aantal bedrijfsvestigingen

Periode	
1. Streefwaarde	120
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Functiemenging

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Verkoop beschikbare bedrijventerreinen

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Waarderingscijfer ondernemingsklimaat

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Waarderingscijfer vestigingsklimaat

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Instellen van een innovatiefonds

Portefeuillehouder: Visser Wethouder

Verkoop van Docks NLD

Via actieve acquisitie stimuleren van verkoop van bedrijfsterreinen

Portefeuillehouder: Leppink Burgemeester

Toename van het Bruto Gemeentelijk Product tot boven de 20

Indicatoren Economie

Bruto Gemeentelijk Product

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste periode	18,2

Wat gaan we daarvoor doen?

Bestuurlijk en ambtelijk overleg en gezamenlijke activiteiten met (m.n.) onze bureaus uit Emmerich

Portefeuillehouder: Leppink Burgemeester

Vorbereidingen treffen voor realisering van dubbel spoor tussen Zevenaar en Didam

Portefeuillehouder: Loeff Wethouder

Toename van het aandeel lokale/regionale inkoop tot ten minste 45%

Indicatoren Economie

Toename aandeel lokale/regionale inkoop op totaal

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Interne voorlichting over mogelijkheden lokale inkoop

Portefeuillehouder: Visser Wethouder

Lokale/regionale bedrijven actief benaderen om mee te doen aan onze aanbestedingen

Toerisme

Wat willen we bereiken?

Toename van het aantal toeristische overnachtingen met tenminste 5% per jaar

Indicatoren Toerisme

Aantal overnachtingen

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Geen verhoging van de toeristenbelasting t/m 2018

Portefeuillehouder: Loeff Wethouder

Ontwikkelen en ondersteunen van evenementen(beleid)

Portefeuillehouder: Loeff Wethouder

Toename van het aantal arbeidsplaatsen in de sector T&R tot tenminste 55 per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 – 64

Indicatoren Toerisme

Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar

Periode	
1. Streefwaarde	55
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Verminderen van beperkingen van T&R activiteiten

Portefeuillehouder: Loeff Wethouder

Ontwikkeling van tenminste 2 nieuwe T&R producten per jaar

Indicatoren Toerisme

Aantal ontwikkelde nieuwe T&R producten per jaar

Periode	
1. Streefwaarde	2
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Ontwikkeling en promotie van het TR-product Montferland i.s.m. de VVV

Financiën

De financiële kaders, inclusief nieuw beleid en kapitaallasten investeringen, voor het programma Economie en toerisme zijn:

Voor een overzicht van de verwerkte bedragen voor nieuw beleid en investeringen wordt verwezen naar de bijlagen.

Exploitat e	Werkelijk 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Mjb raming 2018	Mjb raming 2019	Mjb raming 2020
Lasten	1.799	710	669	763	763	663
Baten	1.740	372	409	409	409	409
Resultaat	-59	-338	-260	-354	-354	-254

Programmagegevens

Programmaonderdeel/omschrijving prestatiegegevens	Raming 2015	Werkelijk 2015	Raming 2016	Raming 2017
01 Economie				
Aantal bedrijfscontacten verkoop bedrijventerreinen	50	70	50	50
Aantal ha bouwrijp gemaakte bedrijventerreinen	PM	0	34	0
Economische visie op ontwikkeling Montferland	1	0	1	1

Gezondheid en bevordering gezonde leefstijl

Missie

Inwoners van de gemeente Montferland zijn zich bewust van het belang van een mentaal en fysiek gezonde leefstijl, en integreren dit in hun dagelijkse leven. Inwoners kunnen daarbij gebruik maken van een adequaat voorzieningenniveau.

Context en achtergronden

Een goede gezondheid is voor inwoners, maar ook voor de gemeente, belangrijk. Gezondheid kan door een bepaalde leefstijl beïnvloed worden. In negatieve zin, door o.a. een ongezonde leefstijl en een onveilige fysieke omgeving, maar ook positief, door bijvoorbeeld voldoende te bewegen en door een positieve sociale omgeving. Hierbij geldt dat onze gemeente relatief veel mensen met een lage Sociaal Economische Status (SES) kent. Deze groep heeft een verhoogd risico op ongezond gedrag.

De gemeente Montferland voert een beleid dat gericht is op het bevorderen van een gezonde leefstijl en richt zich voor een belangrijk deel op het voorkomen van beperkingen, ziekten en ondersteuningsvragen, vanuit het principe dat "voorkomen beter (en goedkoper) is dan genezen" (preventie i.p.v. curatie). De gemeente is hierbij één speler te midden van veel partijen, zoals de individuele burger zelf, de lokale gemeenschappen, bedrijven, de verenigingen, andere overheden

en zorgpartijen. Dit vraagt van de gemeente ook om samenwerking en integraal werken, soms over gemeentegrenzen heen.

Belangrijke onderdelen in de gemeentelijke taken t.a.v. bevordering van een gezonde leefstijl zijn sport en bewegen, gezonde voeding en gezondheidsvoorlichting. Daarnaast is het bepalen van een doelgroep belangrijk: de jeugd, de groeiende groep senioren, inwoners met een zgn. lage SES en mensen met een beperking. Hierdoor kan gericht worden ingezet op gezondheidsbevordering.

Sportbevordering/sportstimulering

Het besef dat sport en bewegen een belangrijk middel is om andere doelen te bereiken dan een prettige vrijetijdsbesteding is sterk gegroeid. Sport bevordert de fysieke en mentale gezondheid, het verbindt mensen, versterkt lokale gemeenschappen en vergoot het welzijn. De gemeente Montferland hanteert een actieve houding t.a.v. sport, zichtbaar in investeringen en subsidies.

Combinatiefunctionarissen en Sportbuurtcoaches

Op alle basisscholen in Montferland zijn zgn. combinatiefunctionarissen actief als vakleerkrachten bewegonderwijs en als verbindingsofficier naar de sportverenigingen, sportevenementen en sportprojecten. Hiermee krijgt het bewegonderwijs een kwalitatieve impuls en bewegen leerlingen meer en beter. Voor de doelgroep "senioren" zijn sportbuurtcoaches actief, spelen een belangrijke uitvoerende rol bij leefstijlprojecten gericht op bewegestimulering bij senioren.

Sportverenigingen

In Montferland zijn tientallen sportverenigingen actief, die een breed pallet aan sportactiviteiten aanbieden. Meer dan 40 van hen ontvangen een structurele subsidie, bedoeld om de kosten van de vereniging voor een deel te betalen. Met sportevenementen kunnen meerdere doelen behaald worden zoals bewegestimulering, promotie toerisme en recreatie.

Sport voor mensen met een beperking

Voor mensen met een beperking is sport van groot belang voor hun dagelijks functioneren. Voor hen kan gelden dat het reguliere sportaanbod niet passend is en dat er drempels bestaan ten gevolge van de beperking. De gemeente Montferland kiest er voor deze doelgroep extra aandacht te geven, lokaal en regionaal.

Programmadoel:

De gemeente streeft naar een toename van het aantal mensen dat sport/beweegt, met nadruk op jeugd, senioren en mensen met een beperking.

Sportaccommodaties en Speellocaties

Wil de gemeente sport bevorderen dan is één van de randvoorwaarden daarvoor dat de gemeente beschikt over goede, veilige en betaalbare sportvoorzieningen, die voor iedereen toegankelijk zijn. In nagenoeg elke kern is/zijn één of meerdere sportaccommodatie(s) aanwezig.

De demografische veranderingen (ontgroening en vergrijzing) hebben invloed op het gebruik van deze sportaccommodaties.

Ook speelplekken zijn een middel om kinderen te laten bewegen. Ook hier zijn trends zichtbaar: Spelen kan veel uitdagender, zodat kinderen meer en beter spelen. Ook in het ontwikkelen van speelplekken spelen ontgroening en vergrijzing een rol.

Hallen, zalen en zwembaden

De gemeente Montferland is vaak verantwoordelijk voor het onderhoud en het beheer van sportaccommodaties. Belangrijk is dat het aanbod van sportaccommodaties goed aansluit bij de vraag aangezien de leeftijdsopbouw van de bevolking verandert. Dit heeft gevolgen voor sportverenigingen en daarmee ook voor de sportaccommodaties. Bezettingspercentages spelen een rol.

De kernen Didam en 's-Heerenberg beschikken beide over een overdekt zwembad. Voor de exploitatie subsidieert de gemeente beide exploitanten, zodat zij het zwembad beschikbaar kunnen houden voor de gebruikers. Daarnaast is de gemeente eigenaar van beide gebouwen en verantwoordelijk voor onderhoud en vervangingsinvesteringen. De gemeente gaat in de toekomst financieel minder bij te dragen aan beide zwembaden.

Voetbalaccommodaties

Montferland beschikt over 21 voetbalvelden, waarvan 4 kunstgrasvelden (2 kunstgrasvelden in eigendom bij de vereniging), beschikbaar voor 11 voetbalverenigingen. De gemeente onderhoudt deze velden. De voetbalverenigingen en de KNVB werken aan een plan om met minder gemeentelijke middelen de voetbalsport te kunnen blijven uitoefenen.

Speellocaties

Ook speellocaties zijn van groot belang voor de ontwikkeling van kinderen, zowel motorisch als sociaal. Er is een verschuiving gaande naar avontuurlijke, toegankelijke en natuurlijke plekken (zoals Cool Nature), waarbij de speelplaatsen bewoners de mogelijkheid bieden om te spelen, te

bewegen en elkaar te ontmoeten ongeacht de leeftijd (integraal spelen). Logisch gevolg hiervan is dat bestaande traditionele speellocaties voor een deel zullen verdwijnen.

Programmadoel:

De gemeente streeft naar:

- * een bij de vraag passend aanbod van sportaccommodaties, die veilig en goed bereikbaar zijn en een voldoende bezetting kennen;
- * een groter aanbod van speelvoorzieningen, die door kinderen, maar ook andere leeftijdsgroepen als uitdagend beoordeeld worden.

Leefstijlprojecten

Leefstijlprojecten hebben betrekking op het stimuleren van een gezonde leefstijl bij de bevolking van de gemeente Montferland. Om te voorkomen dat gezondheidsproblemen op latere leeftijd manifest worden, wil de gemeente de aandacht vestigen op overgewicht, gezonde voeding, overmatig alcoholgebruik en roken. Tevens wil de gemeente "meer bewegen" stimuleren. De gemeente richt haar activiteiten ter bevordering van een gezonde leefstijl vooral op bevolkingsgroepen met een relatief ongezond gedrag of een hoge kwetsbaarheid op dit punt, namelijk jongeren, ouderen en personen met een lage SES.

De voortdurende stijging van overgewicht bij kinderen krijgt extra aandacht in Montferland via het project "Ketenaanpak Overgewicht Montferland" (zorgprogramma's voor kinderen met overgewicht op en screenen kinderen specifiek op overgewicht) en het project "Gezonde Kinderen in een Gezonde Kind omgeving" (extra beweegactiviteiten, gezonde voeding en voorlichting voor kinderen en ouders).

Het beweeggedrag van kleine kinderen wordt extra gestimuleerd via uitvoering van het project "Nijntje Beweegdiploma" voor kleuters. De gemeente investeert in extra beweegactiviteiten op basisscholen en laat dit uitvoeren door de combinatiefunctionarissen.

Het project "Vitaal Veilig Wonen Montferland" heeft tot doel via 600 huisbezoeken senioren, een programma voor een jaar te starten gericht op valpreventie en val breken, en op beweegstimulering. Het project "Slimmer" richt zich op ouderen, met een verhoogde kans op diabetes.

Alcoholgebruik en roken door jongeren krijgt in Montferland aandacht met name via de GGD (schoolartsen en -verpleegkundigen). Voor het tegengaan van alcoholgebruik onder 18-minners wordt extra geïnvesteerd door instellingen, ondernemers, politie en Boa's middels voorlichting, handhaving en sanctionering.

Programmadoel:

De gemeente streeft naar een aanbod van leefstijlprojecten voor specifieke doelgroepen om daarmee gezond gedrag te bevorderen.

Gezondheidsbeleid

Algemeen

De basis voor 'meedoen' is dat burgers gezond zijn. In het licht van een andere visie op zelfredzaamheid van burgers gaat het dan niet om "afwezigheid van ziekte", maar om de capaciteiten van mensen om zelf de regie over het leven te kunnen voeren. Daarom is de aandacht van de gemeente hierbij vooral gericht op de eerstelijns gezondheidszorg, gezondheidsvoorlichting en projecten gericht op de bevordering van een gezonde leefstijl. Het wettelijk kader hieromtrent wordt gevormd door de Wet publieke gezondheid. Gezonde leefstijl-projecten zijn hiervoor al beschreven. Met de invoering van het project "Hartveilig wonen" en de "First Responder Brandweer" wordt er snel eerste hulp verleend na een melding van een hartstilstand. Echt een verbetering, die levensreddend kan zijn.

Preventief gezondheidsbeleid

De GGD is de eerste adviseur aan gemeenten en uitvoerder, denk aan de Jeugdgezondheidszorg (4-18 jaar), van preventieve gezondheidstaken. Vierjaarlijks monitort de GGD de gezondheidstoestand van een bevolkingsgroep. In 2017 is dat de Jeugdmonitor (0-12 jarigen). De resultaten daarvan worden in de eerste helft van 2018 gepubliceerd. Bereikbaarheid en beschikbaarheid van gezondheidsvoorzieningen en geneeskundige hulpverlening zijn voor de inwoners van evident belang. Spoedeisende hulpverlening dient goed georganiseerd te zijn.

Programmadoel:

De gemeente streeft naar een integraal aanbod van activiteiten gericht op gezondheidsvoorlichting, leefstijlprojecten en eerste hulp, waardoor meer mensen de eigen regie over het leven kunnen voeren.

Kaderstellende (beleids) nota's

- Kaderverordening Subsidies Montferland
- Subsidieregeling Maatschappelijk Welzijn Montferland
- Raadsprogramma
- Regionale beleidsvisie "Achterhoek in beweging"
- Nota grip op Verandering.
- Nota Lokaal Gezondheidsbeleid.
- Beleidsplan "Spelen in Montferland"

Sportbevordering

Wat willen we bereiken?

Percentage volwassenen dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen stabiliseert op 52 %

Indicatoren Sportbevordering

Percentage volwassenen dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Inzet van combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches

Regionaal coördinator inzetten om mensen met een beperking te ondersteunen bij het vinden van een passend sportaanbod en/of evenement

Sportinitiatieven van verenigingen, combinatiefunctionarissen, scholen ondersteunen met financiële middelen en promotie

Sportverenigingen ondersteunen met subsidie, informatie en samenwerkingsmogelijkheden

Percentage inwoners dat sport blijft gelijk (50 %)

Indicatoren Sportbevordering

Percentage inwoners dat sport

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Leefstijlprojecten

Wat willen we bereiken?

Percentage kinderen met overgewicht in de leeftijd tot 12 jaar daalt met 1%

Indicatoren Leefstijlprojecten

Percentage kinderen in de leeftijd 0-12 jaar met overgewicht

Periode	
1. Streefwaarde	16
2. Laatste meting	17
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Beweegtuinen ontwikkelen en realiseren

Het regisseren van het GKGK-project

Het regisseren van de "Ketenaanpak Overgewicht jeugd"

Regisseren van het project "Slimmer" als aanpak voor mensen met een verhoogd risico op Diabetes

Senioren stimuleren tot gezonde leefstijl en veilig huis via ontwikkeling en uitvoering project "Vitaal Veilig Wonen Montferland" ontwikkelen en regisseren

Percentage senioren (65-75 jaar) dat voldoende beweegt (NNGB-norm) stabiliseert op 81 %

Indicatoren Leefstijlprojecten

Percentage senioren 65-75 dat de NNGB behaalt

Periode	
1. Streefwaarde	81
2. Laatste meting	81
3. Voorlaatste meting	81

Het percentage valongelukken onder ouderen boven de 65 jaar daalt met 10 %

Indicatoren Leefstijlprojecten

Aantal valongelukken met ziekenhuisopname per 10.000 inwoners vanaf 65 jaar

Periode	
1. Streefwaarde	122
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Het percentage jongeren van 12 tot 16 jaar dat op tenminste 5 dagen minstens 1 uur beweegt stabiliseert op 65 %

Indicatoren Leefstijlprojecten

Percentage jongeren (13 t/m 16 jaar) dat op tenminste 5 dagen minstens 1 uur beweegt

Periode	
1. Streefwaarde	65
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Sportaccommodaties en speellocaties

Wat willen we bereiken?

Aandeel speellocaties dat voldoet aan de nieuwe visie op spelen stijgt naar 20% in 2017

Indicatoren Sportaccommodaties

Percentage speellocaties van het totaalaanbod dat voldoet aan de nieuwe visie op spelen

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

(Bestaande) speellocaties opheffen en (her)inrichten tot groene, natuurlijke speelplekken en/of waarbij de actieve leefstijl voor alle leeftijden wordt gestimuleerd

Gezondheid

Wat willen we bereiken?

Het percentage inwoners dat de eigen gezondheid als goed beoordeelt blijft 78 %

Indicatoren Gezondheid

Het percentage volwassen inwoners dat de gezondheid als goed ervaart

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Het percentage volwassen inwoners dat meer alcohol gebruikt dan geadviseerd door Gezondheidsraad daalt met 2%

Indicatoren Gezondheid

Het percentage volwassen inwoners dat meer alcohol gebruikt dan geadviseerd door de Gezondheidsraad

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daar voor doen?

Organiseren van voorlichtingsactiviteiten over leefgewoonten

Portefeuillehouder: Wolsing Wethouder

Het percentage jongeren (klas 2 en 4 voortgezet onderwijs) dat recentelijk alcohol heeft gedronken daalt met 5%

Indicatoren Gezondheid

Het percentage jongeren (klas 2 en 4 voortgezet onderwijs) dat recentelijk alcohol heeft gedronken.

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daar voor doen?

Gerichte voorlichting geven o.a. door de GGD op scholen

Met het opstellen van een 'Preventie –en Handhavingsplan Drank –en Horecawet' het alcoholgebruik beïnvloeden

Percentage van gevallen, waarbij binnen 6 minuten na hartstilstand reanimatie en AED inzetbaar is, stijgt met 10 %

Indicatoren Gezondheid

Percentage inzetten AED/reanimaties die binnen 6 minuten aanwezig zijn

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daar voor doen?

Uitvoering geven aan Project Hartveilig wonen en first-respondertaak brandweer.

Het percentage oproepen die voldoen aan de normen van de aanrijtijden van de ambulances stijgt met 5 %

Indicatoren Gezondheid

Het percentage dat de aanrijtijd van de ambulances voldeed aan de normtijd

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daar voor doen?

Overleg organiseren met ambulancevervoerders over hun resultaten t.a.v. de aanrijtijden

Portefeuillehouder: Wolsing Wethouder

Financiën

De financiële kaders, inclusief nieuw beleid en kapitaallasten investeringen, voor het programma Leefbaarheid, veiligheid en cultuur zijn:

- = *nadelig*, (bedragen x1.000)

Voor een overzicht van de verwerkte bedragen voor nieuw beleid en investeringen wordt verwezen naar de bijlagen.

Exploitatie	Werkelijk 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Mjb raming 2018	Mjb raming 2019	Mjb raming 2020
Lasten	4.480	4.464	4.088	3.847	3.848	3.808
Baten	531	461	525	525	525	526
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-3.949	-4.003	-3.562	-3.321	-3.323	-3.283

Toevoegingen en onttrekkingen						
Stortingen	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	-37	-217	-37	-37	-37	-37
Mutaties reserves	37	217	37	37	37	37

Gerealiseerd resultaat	-3.912	-3.787	-3.526	-3.285	-3.286	-3.246
-------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Programmagegevens

Programmaonderdeel/omschrijving prestatiegegevens

Raming 2015 Werkelijk 2015 Raming 2016 Raming 2017

01 Sportbevordering

Aantal verleende sportevenementsubsidies (1)		14	15	15
Aantal verleende subsidies sportverenigingen (2)	45	44	45	44
Aantal verenigingen dat deelneemt aan de Nationale Sportweek (3)	20	22	20	20

02 Speellocaties en sportaccommodaties

Aantal bijeenkomsten met gezamenlijke voetbalverenigingen			6	6
Aantal nieuw ontwikkelde kunstgrasvelden	2	2	2	2
Aantal speellocaties dat opgeheven of heringericht wordt			6	6

03 Leefstijlprojecten

Aantal bijeenkomsten i.v.m. aanpak overgewicht Jeugd (4)	7	5	6	6
Aantal door de gemeente geregisseerde beweegcursussen voor beweegaanbieders in Beweegtuinen			6	6
Aantal senioren dat thuis bezocht wordt in verband met project Vitaal Veilig Wonen Montferland	300	300	400	600

04 Gezondheid

Aantal voorlichtingsactiviteiten over leefgewoontes	4	4	4	4
Aantal goedgekeurde en gecontroleerde AED's	14	14	22	25
Aantal geregistreerde vrijwilligers Project "Hartveilig Wonen"	-	-	260	300

Toelichting bij de kengetallen

1. Aanvraag, onderzoek, toekenning, ondersteuning en promotie
2. Doelgroepsubsidies, onderhoudssubsidies, accommodatiesubsidies
3. Afstemming activiteit, coördinatie en promotie
4. Zgn. Ronde tafelconferenties GKGK ("Gezonde Kinderen in een Gezonde Kinderomgeving"), bijeenkomsten Vitakom (samenwerkingsproject met Emmerich) en Project Ketenaanpak Overgewicht Jeugd.

Jeugd, onderwijs en cultuur

Missie

De gemeente Montferland wil dat inwoners een pedagogisch leefklimaat ervaren, waarin jeugdigen gezond en veilig kunnen opgroeien, waarin ruimte is om hun talenten te ontwikkelen, om een goed opleidingsniveau te behalen en om perspectief te hebben op een eigen inkomen.

De gemeente Montferland streeft naar een verhoging van het leefklimaat van haar inwoners door het optimaliseren van het aanbod van voorzieningen en activiteiten op het terrein van ontmoeting en cultuur.

Context en achtergronden

Jeugd

Onder jeugd wordt verstaan de bevolkingsgroep in de leeftijd van 0 tot en met 18 jaar. Het is van essentieel belang om deze groep kansen te geven om zich op een goede manier te ontwikkelen. Tijdens de jeugdijaren worden kennis en vaardigheden aangeleerd, die nodig zijn in het verdere leven. Ook het kunnen ontmoeten van andere leeftijdgenoten is voor de ontwikkeling van jeugdigen van belang. Deze groep neemt door de ontgroening, zoals al voorspeld in de Nota Grip op verandering de komende jaren af. Ook zal de afname gevolgen hebben voor het voorzieningenniveau voor de jeugdigen. Het beleid op het terrein van de jeugd kan onderverdeeld worden in preventie en jeugdhulp. Preventie richt zich op de totale doelgroep. Onder preventie vallen in dit kader: Voor- en vroegschoolse educatie, toezicht op het leerplichtverzuim, de integrale jeugdgezondheidszorg, het jongerenwerk in de jongerencentra en preventie activiteiten van het Sociaal Team Jeugd. De laatste jaren is het percentage jongeren, dat een voorschools traject bezoekt afgenomen. Dit wordt veroorzaakt door enerzijds het verdwijnen van de voorschoolse voorzieningen in de kleine kernen en anderzijds door de economische crisis. Ouders besluiten om deze redenen om hun kinderen niet meer gebruik te laten maken van een voorschoolse voorziening. Dit kan ertoe leiden dat leerlingen al met een achterstand starten op de basisschool. De jeugdhulp richt zich op een kleine groep, ca 8% van het totaal aantal jongeren. Deze jongeren hebben wat extra hulp nodig om zich te kunnen ontwikkelen. Sinds 1 januari 2015 heeft de gemeente de taak om de gehele jeugdhulpverlening te verzorgen. Dit betekent de zorg te financieren, te indiceren en voor een deel zelf uit te voeren. Hiervoor heeft de gemeente van het Rijk een budget ontvangen. Bij de toerekening van de budgetten is er rekening gehouden met de veronderstelling dat de gemeente de taken efficiënter kan uitvoeren en is er dus een korting doorgevoerd op het budget. Dit houdt in dat de gemeente ervoor moet zorgen dat er goede hulpverlening moet plaatsvinden maar ook dat er een efficiëncyslag moet plaatsvinden om de hulpverlening goedkoper te maken. Er zal dan ook meer ingezet worden op preventie en kortdurende ambulante zorg, om duurdere zorg te vermijden.

De toegangspoort voor de inwoners van Montferland vindt plaats in het Sociaal Team, en met betrekking tot de jeugd in het Sociaal Team, team Jeugd. Hier kunnen dan alle inwoners terecht en wordt de problematiek vanuit de jongere en zijn omgeving (gezin) bekeken.

Programmadoel:

De gemeente streeft naar:

- * de afname van het aantal kinderen in een kwetsbare positie.
- * een effectiever en efficiënter georganiseerd aanbod van jeugdhulp.

Onderwijs

Onderwijs is van essentieel belang voor de jeugd en volwassenen om hun talenten te ontwikkelen. Onderwijs is ook een onderdeel van de opvoeding van kinderen om uit te groeien tot volwaardige deelnemers aan de samenleving. Op 1 januari 2016 bedroeg het aantal leerplichtige inwoners in de leeftijd van 5 tot en met 16 jaar 4741. Dit aantal zal de komende jaren door de ontgroening afnemen. De gemeente heeft op 1 januari 2017 13 basisscholen. De scholen in Loerbeek en Stokkum zijn inmiddels gesloten, omdat het schoolbestuur vanwege het geringe aantal leerlingen heeft moeten besluiten deze scholen te sluiten. Het aantal scholen zal op termijn nog verder dalen omdat de basisgeneratie (leerlingen in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar in de periode van 2014-

2023) met 30% afneemt. Dit zorgt er voor dat er in de onderwijsgebouwen sprake is van leegstand: overcapaciteit in m2. Dit is niet wenselijk, omdat geld dat bedoeld is voor het geven van onderwijs besteed wordt aan huisvesting. Door de daling van de basisgeneratie komt er druk op de instandhouding van een aantal scholen in de kleine kernen.

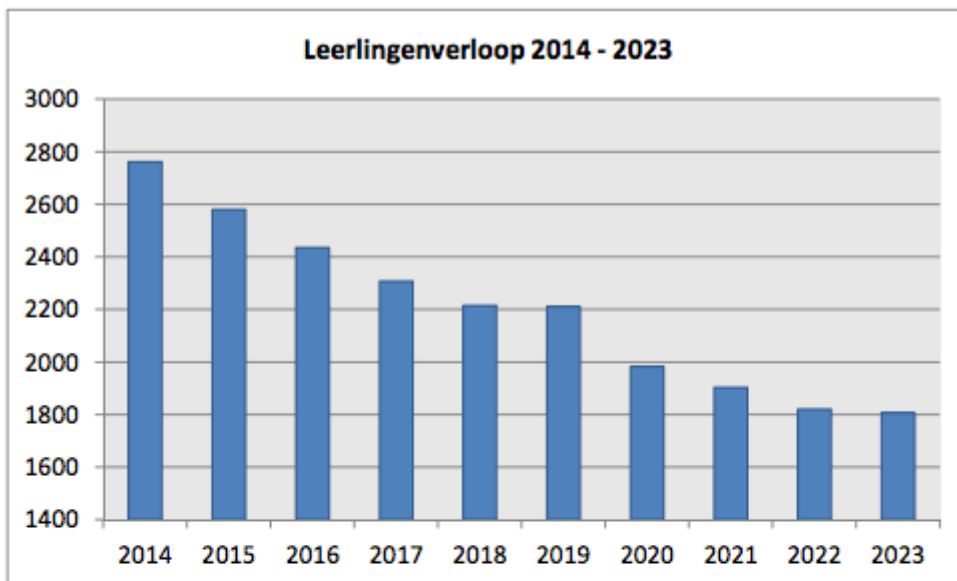
Om er voor te zorgen, dat ieder kind in Montferland een school in de nabijheid (ca. 3 kilometer afstand) kan bezoeken is er samen met de schoolbesturen een huisvestingsvisie opgesteld. In de visie wordt gewerkt met spreidingsgebieden, waarbij Montferland is verdeeld in 5 gebieden. In deze gebieden zullen op termijn 1 of meerdere scholen aanwezig zijn. De visie zorgt voor kwalitatief goed onderwijs, bereikbaar en goed verdeeld over de gemeente.

Een andere ontwikkeling binnen het onderwijs is de invoering van het Passend Onderwijs. Op basis hiervan zullen de leerlingen met leer- en/of gedragsproblemen veel meer dan voorheen naar de basisschool in de eigen gemeente of de school voor voortgezet onderwijs in de omgeving gaan, met de nodige zorg van de school. Hierdoor zal er ook sprake zijn van minder vervoer naar de scholen voor speciaal onderwijs. Er wordt rekening gehouden met een afname van het aantal te vervoeren leerlingen en dus ook de kosten van vervoer.

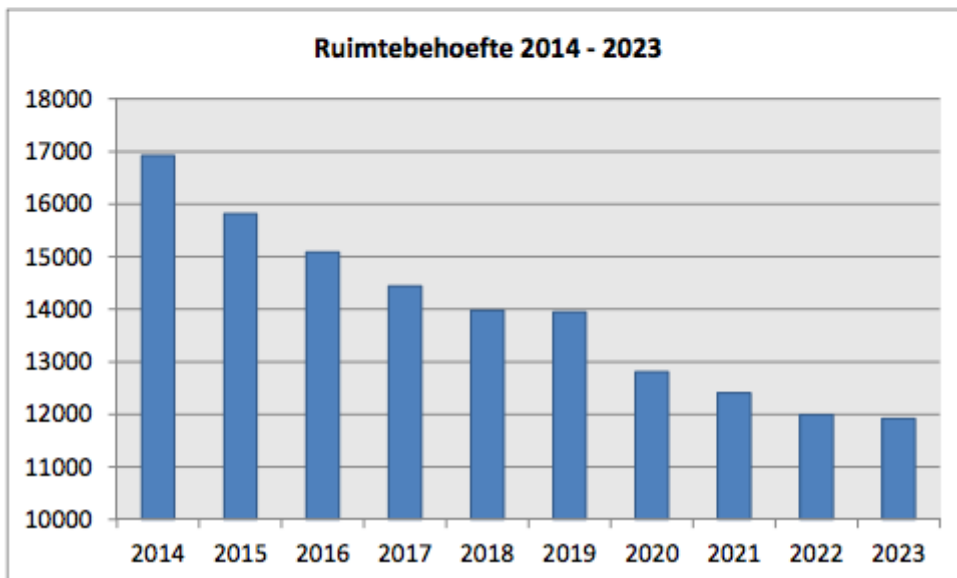
Programmadoel:

De gemeente streeft naar:

- * het optimaliseren van de huisvesting van het basisonderwijs.
- * het beperken van het aantal leerlingen dat het speciaal onderwijs bezoekt.

Bron: Leerlingenverloop 2014 – 2023 : MOOZ (april 2014)

Bron: Ruimtebehoefte 2014 – 2023: MOOZ (april 2014)

Ontmoeting en Cultuur

De inwoners van de gemeente vormen niet alleen een woongemeenschap, maar ook een leefgemeenschap. Ontmoetingsmogelijkheden en deelname aan culturele activiteiten dragen niet alleen bij aan de persoonlijke ontwikkeling van mensen, maar zijn ook van belang voor de sociale cohesie in de gemeenschap. Cultuur is een middel om mensen te betrekken bij de samenleving. Daarom willen we bereiken dat bekendheid over en deelname van de bevolking aan activiteiten op het gebied van kunst en cultuur toeneemt, in het onderwijs liggen hiervoor kansen. In Montferland rekenen wij tot het taakveld cultuur de activiteiten van muziek-, zang- en dansverenigingen, het muziekonderwijs, het theateraanbod, musea en het openbaar bibliotheekwerk. De bibliotheek draagt bij aan het verminderen van laaggeletterdheid onder de bevolking, het verminderen van taalachterstand en de toename van het aantal inwoners dat leest (leesbevordering). Op het gebied van mediawijsheid vervult de bibliotheek een taak, net als bij het ontwikkelen van digitale vaardigheden van inwoners die daar behoefte aan hebben. Ook activiteiten als carnaval en kermis hebben een belangrijke verbindende functie. De culturele infrastructuur is vooral kleinschalig en dicht bij huis. Dat betekent dat de inwoners van Montferland voor een meer professioneel cultuur- en theateraanbod zijn aangewezen op voorzieningen in de regio. Stimulering van activiteiten rondom kunst en cultuur heeft als vertrekpunt de eigen kracht van de betreffende verenigingen en de Montferlandse samenleving

De gemeente beschikt over een uitgebreid netwerk van accommodaties waarin de gemeenschappen hun sociale activiteiten kunnen organiseren. Deze accommodaties zijn verschillend als het gaat om eigendom, beheer en exploitatie. Als uitgangspunt is gekozen dat de gemeenschappen zo veel mogelijk zelf de verantwoordelijkheid dragen voor de instandhouding van dergelijke accommodaties. Hierover zal nader overleg plaatsvinden met de vertegenwoordigers van de gemeenschappen.

Programmadoel Cultuur & Ontmoeting:

De gemeente streeft naar goede leefbaarheid en sociale samenhang in de kernen, activiteiten op het vlak van kunst en cultuur kunnen hier een bijdrage aan leveren. Bij de gemeenschappen ligt een eigen verantwoordelijkheid om activiteiten en huisvesting daarvan te organiseren.

Kaderstellende (beleids)nota's

- Raadsprogramma 2014-2018
- Nota "Wijk- en kerngericht werken"
- Integraal Veiligheidsbeleid 2016-2019
- Subsidieregeling Jeugd en Onderwijs Montferland 2016
- Raadsprogramma 2014-2018
- Nota Grip op Verandering
- Beleidsplan Jeugdbeleid
- Huisvestingsvisie 2015-2023 gemeente Montferland

Jeugd

Wat willen we bereiken?

Het percentage jeugdigen dat een beroep doet op de jeugdhulp neemt af met 2% in de periode 2017-2020. Daarbinnen een verschuiving laten plaatsvinden van dure naar goedkope zorg.

Indicatoren Jeugd

Percentage jeugdigen dat door huisartsen rechtstreeks verwezen is naar niet vrij toegankelijke jeugdhulp

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Percentage jeugdigen dat niet-vrij toegankelijke jeugdhulp met verblijf ontvangt

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Percentage jeugdigen dat niet-vrij toegankelijke jeugdhulp ontvangt

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Percentage jeugdigen dat vrij toegankelijke hulp van het Sociaal Team jeugd ontvangt

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Binnen het sociaal team-afdeling Jeugd en gezin gespecialiseerde kennis inzetten op het terrein van GGZ

De gemeente gaat investeren op lichte en goedkopere zorgvormen en voorlichtingen, om zo de vraag naar duurdere zorg te verminderen

De gemeente subsidieert het bezoek van een voor- en vroegschoolse voorziening, aan ouders van een VVE- doelgroepkind

De huisartsen informeren over de hulpverleningstrajecten binnen het sociaal team, en de mogelijkheden om snel hulp in te zetten.

Kortdurende ambulante hulp door het sociaal team inzetten

Het percentage kinderen dat gebruik maakt van een VVE neemt toe met 10%

Indicatoren Jeugd**Het aantal kinderen dat een VVE-traject volgt**

Periode	
1. Streefwaarde	55
2. Laatste meting	50
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente subsidieert het bezoek van een reguliere peuterplek voor alleen verdienende ouders

Het verzuimpercentage van het aantal leerplichtige leerlingen neemt af met 0,3%

Indicatoren Jeugd**Aantal relatief verzuimers per 1.000 leerlingen**

Periode	
1. Streefwaarde	45
2. Laatste meting	51
3. Voorlaatste meting	0

Percentage vroegtijdigschoolverlaters zonder startkwalificatie

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente voert gesprekken met de jongeren en ouders als er sprake is van relatief of absoluut verzuim

Het percentage meldingen van overlast door jongeren neemt af met 10%

Indicatoren Jeugd**Aantal meldingen over overlast gevende jeugdigen (tot 18)**

Periode	
1. Streefwaarde	200
2. Laatste meting	221
3. Voorlaatste meting	240

Wat gaan we daarvoor doen?

Controles uitvoeren in de openbare ruimte, op plekken waar veel jongeren tezamen komen

Onderwijs

Wat willen we bereiken?

Afname van de leegstand in de basisscholen met 1100 m² op termijn.

Indicatoren Onderwijs

Minder overcapaciteit

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

De mogelijkheden onderzoeken voor centrale huisvesting in s-Heerenberg voor de 3 basisscholen.

Het percentage leerlingen dat verwezen wordt naar het speciaal onderwijs neemt af met 1,7%

Indicatoren Onderwijs

Minder leerlingen op speciaal onderwijs

Periode	
1. Streefwaarde	200
2. Laatste meting	243
3. Laatste meting	252

Wat gaan we daarvoor doen?

Leerlingen extra ondersteuning bieden op het reguliere onderwijs, zodat verwijzing naar speciaal onderwijs indien mogelijk voorkomen wordt.

Het percentage leerlingen, dat vervoerd wordt naar scholen voor speciaal onderwijs neemt af met 10%

Indicatoren Onderwijs

Minder leerlingen maken gebruik van vervoer

Periode	
1. Streefwaarde	180
2. Laatste meting	189
3. Voorlaatste meting	240

Wat gaan we daarvoor doen?

Met de ouders van leerlingen die recht hebben op leerlingenvervoer, kijken naar alternatieve vormen: eigen vervoer, per fiets etc.

Cultuur & ontmoeting

Wat willen we bereiken?

Het aantal subsidiabele leden van de muziekscholen blijft stabiel op 933 vocaal/instrumentaal en AMV/PRIMO.

Indicatoren Cultuur & ontmoeting

Aantal leerlingen muziekschool (bron: jaarrekeningen muziekscholen)

Periode	
1. Streefwaarde	933
2. Laatste meting	933
3. Voorlaatste meting	978

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij ondersteunen de muziekscholen om daarmee muzikeducatie in het primair onderwijs te verzorgen en toegankelijk muziekonderwijs voor de jeugd aan te bieden.

Het aantal geregistreerde leden van de stichting basisbibliotheek Montferland wordt gestabiliseerd op het niveau van 2015

Indicatoren Cultuur & ontmoeting

% bevolking dat lid is van de basisbibliotheek

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij ondersteunen de bibliotheek zodat zij activiteiten kan uitvoeren ten behoeve van leesbevordering, vnl. onder de doelgroep jeugd.

De taalachterstand van onze inwoners neemt af en de digitale vaardigheden nemen toe.

Indicatoren Cultuur & ontmoeting

Aantal projecten gericht op vermindering taalachterstanden en ter verbetering digitale vaardigheden

Periode	
1. Streefwaarde	2
2. Laatste meting	2
3. Voorlaatste meting	1

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij ondersteunen de bibliotheek t.b.v. de Taalhuizen en Digisterker.

Het aantal inwoners dat actieve cultuurparticipatie uitoefent in verenigingsverband blijft stabiel.

Indicatoren Cultuur & ontmoeting

Aantal inwoners actieve cultuurparticipatie in verenigingsverband (zang, dans, toneel en instrumentaal)

Op basis van informatie aangeleverd door gesubsidieerde muziek-, zang-, toneel- en dansverenigingen.

Periode	
1. Streefwaarde	1251
2. Laatste meting	1251
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Combinatiefunctionarissen inzetten om de belangstelling onder de jeugd voor cultuur aan te wakkeren

Wij ondersteunen de culturele verenigingen met periodieke subsidies

Het aantal welzijnsaccommodaties dat door de gemeenschap wordt beheerd neemt toe met 2 in 2017

Indicatoren Cultuur & ontmoeting

Aantal gemeenschapsaccommodaties in beheer van de gemeenschap.

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeenschappen motiveren om het beheer van de gemeenschapshuizen over te nemen en daar de randvoorwaarden voor scheppen

Financiën

De financiële kaders, inclusief nieuw beleid en kapitaallasten investeringen, voor het programma Bevordering gezonde leefstijl zijn:

Voor een overzicht van de verwerkte bedragen voor nieuw beleid en investeringen wordt verwezen naar de bijlagen.

Exploitatie	Werkelijk 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Mjb raming 2018	Mjb raming 2019	Mjb raming 2020
Lasten	18.407	18.367	17.032	16.815	16.621	16.615
Baten	1.759	1.047	1.746	1.589	1.599	1.599
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-16.648	-17.320	-15.286	-15.226	-15.023	-15.016

Toevoegingen en onttrekkingen						
Stortingen	100	0	50	50	50	50
Onttrekkingen	-128	-133	-127	-127	-127	-127
Mutaties reserves	28	133	77	77	77	77

Gerealiseerd resultaat	-16.621	-17.187	-15.209	-15.149	-14.945	-14.939
-------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Programmagegevens

Programmaonderdeel/omschrijving prestatiegegevens	Raming 2015	Werkelijk 2015	Raming 2016	Raming 2017
---	-------------	----------------	-------------	-------------

01 Jeugd

Aantal ingezette jeugdhulptrajecten

- Sociaal team jeugd
- Huisarts
- Jeugd of kinderarts
- Gedwongen kader

0-meting

Waardering cliënten over het sociaal team jeugd

0-meting

Aantal preventie activiteiten Sociaal team jeugd

0-meting

Afname rechtstreekse doorverwijzingen van huisartsen naar jeugdhulp

0-meting

Aantal gesubsidieerde plekken VVE

nvt

nvt

50

55

Aantal gesubsidieerde reguliere plekken peuteropvang

nvt

nvt

32

40

Aantal verzuimgesprekken

118

125

115

Uitgevoerde controles in de openbare ruimte

40

45

02 Onderwijs

Aantal leerlingen, dat het speciaal onderwijs bezoekt

230

258

218

210

Aantal leerlingen, dat vervoerd wordt

235

227

220

215

Aantal leerlingen in het basisonderwijs

03 Cultuur & Ontmoeting

Percentage scholen dat de combinatiefunctionaris bezoekt

100%

100%

100%

100%

Percentage scholen dat de bibliotheek bezoekt

100%

100%

100%

100%

Aantal projecten gericht op vermindering taalachterstand-laaggeletterdheid

1

1

2

2

Beheren welzijnsaccommodaties in gemeentelijk beheer

6

5

0

Maatschappelijke ondersteuning en veiligheid

Missie

In de gemeente Montferland kunnen alle inwoners meedoen in de samenleving. Wie daar niet op eigen kracht in slaagt kan rekenen op ondersteuning van de gemeente. Daarnaast streeft de gemeente naar verhoging van de veiligheid in zowel objectieve als subjectieve zin.

Context en achtergronden

Algemeen

De kern van de Wet maatschappelijke ondersteuning is dat er uitgegaan wordt van de eigen kracht van burgers en netwerken daarom heen. Het stimuleren en ondersteunen van vrijwilligers, mantelzorgers en burgerinitiatieven op het vlak van ondersteuning is daarom belangrijk. Dit doen wij samen met onze maatschappelijke partners. Ondersteuning vindt bij voorkeur dicht bij de mensen plaats en via een vrij toegankelijke voorziening. Voor burgers die aangewezen zijn op ondersteuning biedt de gemeente algemene voorzieningen, zijn deze niet toereikend dan kan een maatwerkvoorziening uitkomst bieden. Maatschappelijke opvang en beschermd wonen zijn ook voorzieningen met een belangrijke waarde voor burgers die niet op eigen kracht kunnen participeren.

Het domein veiligheid wordt voor een groot gedeelte bovenlokaal vormgegeven. Lokaal ligt de focus op preventieve activiteiten. De visie op de maatschappelijke ondersteuning past ook bij onze visie op veiligheid, primair heeft de burger ook zelf een verantwoordelijkheid voor een veilige leefomgeving.

Vrijwilligerswerk en Mantelzorg

Vrijwilligers en mantelzorgers zijn belangrijke steunpilaren voor een samenleving waar zorg, hulp en aandacht voor elkaar als basiswaarden gelden. Vrijwilligers en mantelzorgers halen hun motivatie hiervoor uit zichzelf en uit hun directe omgeving. De gemeente steunt en waardeert hen hierin. Vanaf 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de jaarlijkse blijk van waardering van mantelzorgers. Voor een groot deel is de ondersteuningstaak uitbesteed aan de Stichting Welcom die hiervoor een Steunpunt Mantelzorg heeft ingericht. Het Sociaal Team Montferland heeft ook een rol in het signaleren van mogelijke overbelasting bij mantelzorgers en in het stimuleren van inwoners dat zij de helpende hand bieden aan mensen die dit nodig hebben.

Vrijwilligers voeren veel en belangrijke taken uit. Zij moeten daarbij de zekerheid hebben dat zij tijdens hun vrijwilligerswerk goed verzekerd zijn. De gemeente heeft hiervoor een vrijwilligersverzekering afgesloten. Daarnaast is het belangrijk dat vrijwilligers zich zeker voelen om hun taak uit te voeren. Begeleiding en scholing kunnen daarin voorzien. Om vrijwilligersorganisaties te ondersteunen bij het uitvoeren van hun taken continueren wij de inzet van het Vrijwilligersplein bij Welcom.

Programmadoel:

De gemeente streeft naar een gemeenschap die meer (vrijwillig) ondersteuning biedt aan elkaar in buurten en sociale netwerken (lichte hulp en mantelzorg).

Maatschappelijke opvang en Beschermd Wonen

Een zeer kwetsbare groep wordt gevormd door mensen die met psychische problemen, verslavingsproblemen en complexe zorgsituaties te maken hebben. Symptomen hiervan kunnen zijn: overlast, dakloosheid, huiselijk geweld, onaanpast gedrag en sociaal isolement. De gemeente wil deze problematiek allereerst voorkomen. De Sociale Teams spelen hierbij een belangrijke rol door lokale en regionale zorg- en hulpverleners hierbij te betrekken. Soms lukt het niet om dit te voorkomen, dan zorgt de gemeente in regionaal verband voor goede en voldoende opvang, hulp en maatregelen tot herstel.

Primair gaat de indicering via de lokale Sociale Teams. De uiteindelijke beslissing tot toewijzing ligt bij de centrumgemeente, die ook de financiering hiervoor vanuit het rijk ontvangt. De Commissie

Toekomst Beschermd Wonen' heeft eind 2015 haar advies uitgebracht aan de VNG over de toekomst van Beschermd Wonen. Dit advies raakt ook de Maatschappelijke Opvang. Dit rapport is de opmaat om de komende jaren een visie te gaan vormen op beide terreinen. In 2017 wordt onderzocht of de gemeenten in de Achterhoek deze taken gezamenlijk blijven uitvoeren of dit toch lokaal gaan doen.

Programmadoel:

Wij streven naar een veilige en zo zelfstandig mogelijk woonsituatie van onze inwoners.

Algemene en maatwerkvoorzieningen Wmo

Inwoners die niet op eigen kracht of met behulp van het sociale netwerk kunnen deelnemen aan de samenleving, ontvangen ondersteuning om zo snel mogelijk weer zelfstandig deel te kunnen nemen. Ons uitgangspunt is om niet de regie over te nemen, maar het zo veel mogelijk weer terugleggen van de regie bij de inwoner. De ondersteuning vindt individueel of groepsgewijs plaats en is aangepast aan de vraag van de inwoner. Daarnaast zijn er laagdrempelige activiteiten, bijvoorbeeld door Welcom georganiseerd, met name voor mensen die een beperkt eigen sociaal netwerk hebben. Er zijn ook groepsactiviteiten om mensen weer actief te laten meedoen aan de samenleving.

Programmadoel:

De gemeente streeft naar stabilisering van het aantal inwoners dat zelfstandig in staat is deel te nemen aan de samenleving zonder aangewezen te zijn op maatwerkvoorzieningen vanuit de Wmo.

Veiligheid

Veiligheid kan worden gedefinieerd als het aanwezig zijn van een zekere mate van orde en rust in het publiek domein en van bescherming van leven, gezondheid en goederen tegen acute en dreigende aantastingen. In feite in een situatie verkeren die zo veel mogelijk vrij is van gevaar. Het is van belang dat inwoners veilig zijn (objectieve veiligheid) en zich veilig voelen (subjectieve veiligheid). Veilig voelen en veilig zijn hoeven niet perse gelijk op te gaan. Zo houdt het terugdringen van feitelijke aantastingen van de veiligheid niet per definitie meteen een verbetering van het veiligheidsgevoel in.

In eerste instantie is de burger zelf aan zet en neemt daarbij zijn/haar verantwoordelijkheid voor de veiligheid en leefbaarheid in de eigen woonomgeving. Het handhaven van de openbare orde is primair een taak van de politie. De gemeente werkt samen met politie en andere netwerkpartners aan de randvoorwaarden om de openbare orde en veiligheid voor de inwoners te bevorderen. Daarnaast zet de gemeente zich in om de gemeentelijke organisatie toe te rusten op de bestrijding van rampen en calamiteiten.

De gemeente Montferland maakt deel uit van de VNOG en van Brandweer Achterhoek West (BAW) in het bijzonder. De brandweertaak wordt door BAW kwalitatief goed ingevuld.

Programmadoel veiligheid:

De gemeente streeft naar het terugdringen van de feitelijke aantastingen van de veiligheid, het verkleinen van de veiligheidsrisico's en het verminderen van onveiligheidsgevoelens bij de burgers

Kaderstellende (beleids)nota's

- Kadernota subsidiebeleid 2016-2017
- Wmo beleidsplan 2017 - 2018 (in ontwikkeling)
- Subsidieregeling Ondersteuning bij maatschappelijke Participatie
- Nota lokaal Gezondheidsbeleid
- Integraal Veiligheidsbeleid 2016-2019
- Regionaal Beleids- en crisisplan

Vrijwilligerswerk en mantelzorg

Wat willen we bereiken?

Het % van de bevolking dat hulp biedt aan burens stijgt met minimaal 2% t.o.v. 2015.

Indicator Vrijwilligerswerk en mantelzorg

% hulp aan burens

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

% hulp aan burens in zorgwekkende situatie

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Het ondersteunen van bewonersinitiatieven die informele ondersteuning door buurtgenoten bevorderen.

Het % van de bevolking dat hulp biedt aan een hulpbehoevende naaste (mantelzorg) blijft stabiel.

Indicator Vrijwilligerswerk en mantelzorg

% hulp aan hulpbehoevende naaste

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Faciliteren van mantelzorgondersteuning in de vorm van begeleiding, educatie en lotgenotencontact

Het % van de bevolking dat vrijwilligerswerk doet stijgt met minimaal 2% t.o.v. 2015.

Indicator Vrijwilligerswerk en mantelzorg

% vrijwilligers

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Stimuleren van vrijwilligerswerk door het faciliteren van een vacaturebank, promotie-activiteiten en het aanbieden van begeleiding bij het vinden van passend vrijwilligerswerk

Maatschappelijke opvang

Wat willen we bereiken?

Het handhaven van een regionaal aanbod van tenminste 60 plaatsen maatschappelijke opvang

Indicatoren Maatschappelijke opvang

Aantal regionaal gerealiseerde opvangplaatsen maatschappelijke opvang

Periode	
1. Streefwaarde	60
2. Laatste meting	60
3. Voorlaatste meting	60

Wat gaan we daarvoor doen?

In regionaal verband afspraken maken met Centrumgemeente Doetinchem over opvangplaatsen maatschappelijke opvang

Het aantal inwoners dat aangewezen is op Beschermd wonen neemt met 5% af

Indicatoren Maatschappelijke opvang

Aantal Beschermd wonen cliënten lokaal

Periode	
1. Streefwaarde	85
2. Laatste meting	90
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Sluitende afspraken over financiering en taakverdeling tussen centrumgemeente Doetinchem en de regiogemeenten rondom Beschermd Wonen

Voorzieningen WMO (algemeen en individueel)

Wat willen we bereiken?

Het aantal unieke inwoners met geïndiceerde ondersteuning op grond van de Wmo blijft stabiel

Indicatoren Voorzieningen WMO (algemeen en individueel)

Aantal personen kortdurend ondersteund door gemeente

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Aantal unieke inwoners met een maatwerkvoorziening Wmo

Periode	
1. Streefwaarde	2384
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente biedt kortdurende ondersteuning zelf aan om daarmee doorverwijzing naar duurdere vormen van zorg te voorkomen

De gemeente zet in op inzet van eigen kracht, het sociaal netwerk en algemene voorzieningen.

Het aantal maatwerkvoorzieningen op grond van de Wmo blijft stabiel

Indicatoren Voorzieningen WMO (algemeen en individueel)

Aantal maatwerkvoorzieningen Wmo (ondersteuning individueel/groep, kortdurend verblijf, vervoersvoorzieningen, rolstoelen, hulp bij het huishouden en woonvoorzieningen)

Periode	
1. Streefwaarde	4076
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Het aanbod van algemene voorzieningen wordt versterkt en sluit aan bij de vraag

Indicatoren Voorzieningen WMO (algemeen en individueel)

Aantal toekenningen Thuis in Montferland

Periode	
1. Streefwaarde	35
2. Laatste meting	22
3. Voorlaatste meting	80

Wat gaan we daarvoor doen?

Het voorliggend veld waaronder de algemene voorzieningen wordt in samenwerking met de partners versterkt

Minimaal 85% van de inwoners ervaart de kwaliteit van de ondersteuning als goed en passend bij de hulpvraag

Indicatoren Voorzieningen WMO (algemeen en individueel)

Aantal personen dat de kwaliteit van de ondersteuning als goed ervaart

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Aantal personen dat de ondersteuning als passend ervaart

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Bij de inkoop van ondersteuning en de gesprekken met aanbieders streven wij naar kwaliteitsverbetering van de geboden ondersteuning

Veiligheid

Wat willen we bereiken?

Het aantal woninginbraken, diefstallen van fietsen en motorvoertuigen neemt met 2% af

Indicatoren Veiligheid

Diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	2,7
3. Voorlaatste meting	2,9

Fietsdiefstallen per 1.000 inwoners

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	2,3
3. Voorlaatste meting	3

Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	3
3. Voorlaatste meting	3

Harde kern jongeren per 10.000 inwoners

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	4,6
3. Voorlaatste meting	3,9

Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0,7
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Actief communiceren over preventie om veiligheidsbewustzijn en zelfredzaamheid te vergroten

Continueren van de samenwerking met de politie voor een vroegtijdige signalering van mogelijke trends om daarop actief te kunnen inzetten

Het % inwoners dat zich veilig voelt neemt met 2% toe

Indicatoren Veiligheid

% inwoners dat zich veilig voelt

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Vanuit veiligheid samenwerken in het bestaande project toezicht openbare ruimte en participeren in het Donkere Dagen Offensief (preventieve maatregelen tegen woninginbraak oktober - december) van de politie

Tenminste 80 % gemeentelijke functionarissen binnen de rampenbestrijding en crisisbeheersing hebben hiervoor een opleiding, training of oefening gevolgd

Indicatoren Veiligheid

% Poolmedewerkers

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Binnen de regionale context inzetten op het vakbekwaam worden en blijven van de functionarissen in de crisisbeheersing (college en medewerkers) uit de gemeentelijke organisatie

Financiën

De financiële kaders, inclusief nieuw beleid en kapitaallasten investeringen, voor het programma Jeugd en onderwijs zijn:

Voor een overzicht van de verwerkte bedragen voor nieuw beleid en investeringen wordt verwezen naar de bijlagen.

Exploitatie	Werkelijk 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Mjb raming 2018	Mjb raming 2019	Mjb raming 2020
Lasten	12.573	11.961	11.039	10.949	10.918	10.933
Baten	271	274	819	819	819	819
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-12.302	-11.687	-10.220	-10.130	-10.099	-10.114

Toevoegingen en onttrekkingen						
Stortingen	369	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	-717	-240	-327	-174	-120	-81
Mutaties reserves	347	240	327	174	120	81

Gerealiseerd resultaat	-11.954	-11.447	-9.893	-9.957	-9.979	-10.033
-------------------------------	----------------	----------------	---------------	---------------	---------------	----------------

Programmagegevens

Programmaonderdeel/omschrijving prestatiegegevens	Raming 2015	Werkelijk 2015	Raming 2016	Raming 2017
01 Vrijwilligerswerk en mantelzorg				
Aantal bemiddelingen naar vrijwilligerswerk	70	119	50	50
Aantal vacatures vrijwilligerswerk	60	79	60	60
Aantal begeleidingstrajecten mantelzorgondersteuning	80	260	120	120
02 Maatschappelijke opvang				
Aantal gestarte procedures huisverbod	6	11	10	10
Aantal opgelegde huisverboden	5	8	6	8
03 Voorzieningen Wmo				
Aantal meldingen Wmo*	-	-	-	-
Aantal gesprekken*	-	-	-	-
Aantal inzet kortdurende begeleiding*	-	-	-	-
04 Veiligheid				
Aantal succesvolle bemiddelingen Stichting Welcom	30	30	32	32
Communicatie over preventie uitgevoerd	1	1	1	1
Fietsgraveeractie uitgevoerd	1	1	1	1
Landelijk percentage van inwoners dat zich veilig voelt in de buurt		84%		

* Vanaf 2016 is er een gemeentelijke monitor vastgesteld. Vanaf komend jaar zullen werkelijke cijfers en streefwaardes kunnen worden bepaald.

Werk en inkomen

Missie

De gemeente streeft ernaar zo veel mogelijk mensen zowel sociaal als economisch te laten deelnemen aan de samenleving. Economische zelfredzaamheid is daarbij het uitgangspunt.

Context en achtergronden

Algemeen

Een aanvraag van een uitkering, leidt niet automatisch tot een toekenning. De aanvrager is in principe zelf verantwoordelijk om zijn/haar eigen inkomen te verdienen. De gemeente doet een beroep op de eigen kracht van mensen die een uitkering aanvragen en vraagt hen zich optimaal in te zetten om zelf in hun levensonderhoud te voorzien. Lukt dit niet, dan ondersteunt de gemeente hen tijdelijk met een uitkering. Als mensen een uitkering hebben dan zetten wij ons in om zoveel mogelijk inwoners aan een betaalde baan te helpen, door bijvoorbeeld bedrijven aan te trekken, werkgevers te benaderen, onze bijstandsgerechtigden op te leiden. Het verrichten van betaalde arbeid zorgt voor structuur en een hogere mate van financiële onafhankelijkheid.

Naast betaalde arbeid kunnen, voor wie dat op korte termijn niet haalbaar is, maatschappelijk nuttige activiteiten een uitkomst bieden. Deze activiteiten doen wij voor alle doelgroepen waarvoor dit nodig is en waarvoor de gemeente een verantwoordelijkheid heeft, nl. de voormalige Sociale Werkvoorziening, nieuwkomers en andere mensen die een uitkering ontvangen van de gemeente. Naast inkomens- en re-integratieondersteuning, bestaat een deel van ons werk uit het bestrijden van misbruik van uitkeringen. Door inzet van sociale rechercheurs en de fraude alertheid van de medewerkers bestrijden we zwart werk en andere vormen van uitkeringsfraude.

Wij ondersteunen mensen met een laag inkomen niet alleen in levensonderhoud, ons armoedebeleid is erop gericht de kwetsbaren ook te ondersteunen om te kunnen participeren en noodzakelijke hoge kosten te vergoeden. Vrijwilligers spelen hierbij ook een rol. Komt men in de problemen door schulden dan bieden wij schuldhelpverlening aan, waarbij wij oog hebben voor de eigen verantwoordelijkheid. Dit kan gaan om inwoners en bedrijven.

Participatie en activering

De gemeente is op grond van de Participatiewet verantwoordelijk om mensen met een bijstandsuitkering toe te leiden naar werk. Per 1 januari 2015 bestaat deze groep ook uit mensen met een (gedeeltelijke) arbeidsbeperking. Om dit doel te bereiken zetten wij verschillende instrumenten in, zoals een compensatie voor de werkgever bij gedeeltelijke arbeidscapaciteit (loonkostensubsidie), social return bij aanbestedingen, het bieden van scholing en werkervaringsplekken voor onze doelgroep e.a. instrumenten. Op regionale schaal wordt samengewerkt aan een gezamenlijke werkgeversbenadering.

Naast de toeleiding naar werk is in 2016 een slag gemaakt in het toeleiden van de groep waarvoor betaald werk nog niet haalbaar is naar maatschappelijk nuttige activiteiten. Hiervoor wordt samengewerkt met maatschappelijke partners, waaronder stichting Welcom.

Programmadoel:

zoveel mogelijk inwoners uit de gemeentelijke doelgroep participeren naar vermogen en zijn onafhankelijk van een bijstandsuitkering.

Armoedebeleid en schuldhelpverlening

Wij willen niet dat onze inwoners met een laag inkomen door financiële belemmeringen niet kunnen participeren. Hierbij hanteren wij het principe van maatwerk en doelgerichte ondersteuning. In geval er ondersteuning nodig is vindt er individuele toetsing plaats en worden enkel daadwerkelijk gemaakte kosten vergoed. Via de regeling 'Meedoen in Montferland' en diverse maatschappelijke organisaties, zoals Leergeld De Liemers, wordt ondersteuning in natura geboden. Inwoners met een laag inkomen kunnen in dit kader ook gebruik maken van financiële ondersteuning. Hierop kan men een beroep doen bij kwijtschelding van lokale belastingen of op een financiële bijdrage in geval van bijzondere kosten of langdurig laag inkomen.

Programmadoel:

zoveel mogelijk inwoners met een laag inkomen kunnen participeren en kunnen, indien noodzakelijk, een beroep doen op aanvullende financiële ondersteuning.

Daarnaast ondersteunen wij inwoners met problematische schulden, met oog voor de eigen verantwoordelijkheid van de schuldenaren. Voor de kaders wordt een beleidsplan schuldhulpverlening 2016-2020 vastgesteld. Hierin zullen wij ook aandacht schenken aan het preventieve deel, het voorkomen van schulden via lichte ondersteuning of door jongeren financieel zelfredzamer te maken.

Naast schuldhulpverlening aan natuurlijke personen via de gemeenschappelijke regeling Stadsbank Oost Nederland, ondersteunen wij ook (kleine) ondernemingen met financiële problemen. Hiervoor bieden wij financiële ondersteuning op basis van het Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen.

Programmadoel:

zoveel mogelijk inwoners zijn economisch zelfstandig en schulden vormen geen belemmering voor de participatie.

Nieuwkomers

In 2016 hebben wij ervoor gekozen 80 statushouders extra te huisvesten, bovenop de reguliere taakstelling van 90. Een goede integratie van (het toenemende aantal) nieuwkomers is een belangrijk speerpunt binnen dit programma, in het bijzonder nu de instroom verhoogd is. De samenwerking tussen de gemeente, professionals en vrijwilligers van Welcom, de bibliotheek, Taalhuis en het Graafschap college is geïntensiveerd in 2016.

Taal is de grootste barrière gebleken om in de maatschappij te participeren en te integreren. Door het ontbreken van een voldoende taalkwalificatie is het moeilijk om aan het werk te komen.

Recentelijk is het Taalhuis opgezet waarbij op verschillende plaatsen taalaanbod wordt gegeven. Momenteel wordt een dagvullend programma, denk aan vrijwilligerswerk en workshops over de Nederlandse cultuur, ontwikkeld omdat vooral de Nederlandse taal en werknemersvaardigheden na het inburgeringstraject nog onvoldoende zijn.

Programmadoel:

zoveel mogelijk nieuwkomers participeren naar vermogen en de zelfredzaamheid wordt versterkt.

Voormalige Wsw

In 2016 heeft de gemeente de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) ondergebracht bij de sociale werkbedrijven Laborijn en Presikhaaf Bedrijven. Beide sociale werkbedrijven zijn o.a. verantwoordelijk voor het ontwikkelen en begeleiden van mensen met een Wsw-indicatie op het gebied van arbeid. Doelstellingen van de Wsw zijn: het realiseren van werk onder aangepaste omstandigheden voor inwoners die daarop zijn aangewezen en daarvoor zijn geïndiceerd; het bevorderen van de arbeidscapaciteit en arbeidsbekwaamheid van mensen met een Wsw-indicatie en het zo mogelijk realiseren van uitstroom naar een reguliere baan.

Nieuwe instroom in de Wsw is vanaf 1 januari 2015 niet meer mogelijk. Alle inwoners die op 31 december 2014 een arbeidscontract onder de Wsw hadden, behouden hun bestaande rechten en plichten tot het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

Programmadoel:

zoveel mogelijk inwoners met een Wsw-indicatie zijn extern geplaatst bij reguliere werkgevers (via detachering of begeleid werken).

Kaderstellende (beleids)nota's

- Het beleidsplan Participatie 2015-2018
- De verordeningen en beleidsregels Participatiewet 2015
- Het re-integratieplan 2017
- Het Beleidsplan Handhaving Participatiewet (2015)
- Het Armoedebeleid 2016-2020

- Het beleidsplan integrale schuldhulpverlening 2016-2020

Participatie en activering

Wat willen we bereiken?

Het aantal uitkeringen neemt met 5% af t.o.v. 2015.

Indicator Participatie en activering

Aantal uitkeringen P-wet, IOAW en IOAZ

Periode	
1. Streefwaarde	481
2. Laatste meting	506
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Instroom beperken door een uitgebreid onderzoek bij een aanvraag voor een uitkering

Uitstroom bevorderen door inzet van re-integratie instrumenten

Het aantal mensen dat met langdurige loonkostensubsidie arbeid verricht neemt toe met 15 personen

Indicator Participatie en activering

Aantal personen werkzaam met langdurige loonkostensubsidie

Periode	
1. Streefwaarde	20
2. Laatste meting	5
3. Voorlaatste meting	1

Wat gaan we daarvoor doen?

Het instrument loonkostensubsidie profileren als instrument bij werkgevers om inwoners met een arbeidsbeperking ook deel te laten nemen aan het arbeidsproces

Het aantal uitkeringsgerechtigden dat parttime inkomsten uit arbeid heeft neemt met 5% toe t.o.v. 2015.

Indicator Participatie en activering

Aantal mensen dat parttime inkomsten heeft verdiend

Periode	
1. Streefwaarde	254
2. Laatste meting	242
3. Voorlaatste meting	224

Wat gaan we daarvoor doen?

Re-integratieinstrumenten benutten om mensen in de gelegenheid te stellen parttime inkomsten te verwerven

Het aantal mensen dat een tegenprestatie levert voor de uitkering neemt met 5% toe t.o.v. 2015.

Indicator Participatie en activering

Aantal inwoners met een bijstandsuitkering die een tegenprestatie leveren

Periode	
1. Streefwaarde	229
2. Laatste meting	218
3. Voorlaatste meting	209

Wat gaan we daarvoor doen?

In samenwerking met onze maatschappelijke instelling en gemeentelijke serviceteams inwoners uit de doelgroep toeleiden tot maatschappelijk nuttige activiteiten

Minimabeleid en schuldhulpverlening

Wat willen we bereiken?

Het aantal personen dat gebruik maakt van de regeling 'Meedoen in Montferland' neemt toe met 5% t.o.v. 2016

Indicator Minimabeleid en schuldhulpverlening

Aantal deelnemers Meedoen in Montferland

Periode	
1. Streefwaarde	900
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

De regeling 'Meedoen in Montferland' bij zowel de doelgroep met een laag inkomen als bij de aanbieders van maatschappelijke activiteiten promoten

Indien noodzakelijk worden inwoners aanvullend financieel ondersteund op basis van maatwerk.

Wat gaan we daarvoor doen?

Onze financiële regelingen uitvoeren conform het vastgestelde beleidsplan en de samenwerking met maatschappelijke initiatieven als de Voedselbank, stichting Leergeld e.d. intensiveren

Het % geslaagde schuldhulptrajecten stabiliseert op het niveau van 2015.

Indicator Minimabeleid en schuldhulpverlening

Percentage geslaagde trajecten schuldhulpverlening

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

De schuldhulpverlening conform de gestelde kaders in het beleidsplan schuldhulpverlening 2016-2020 (i.o.) uitvoeren waarbij het project schuldhulpmaatje wordt uitgebreid

Nieuwkomers

Wat willen we bereiken?

De taakstelling voor 2017 (nog niet bekend) wordt gerealiseerd.

Indicatoren Nieuwkomers

Taakstelling huisvesting statushouders

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij gaan in samenwerking met COA, de woningstichting Plavei en mogelijke particuliere verhuurders de huisvesting van statushouders organiseren

Minimaal 40% van de nieuwkomers verricht tijdens de inburgeringsperiode (onbetaalde) maatschappelijk nuttige activiteiten en/of participeert in het arbeidsproces naar vermogen.

Indicatoren Nieuwkomers

Percentage nieuwkomers dat is uitgestroomd uit de uitkering als gevolg van het hebben van regulier werk

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Percentage nieuwkomers dat onbetaalde maatschappelijk nuttige activiteiten verricht

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Percentage nieuwkomers dat part-time inkomsten uit arbeid heeft

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij gaan in samenwerking met de maatschappelijke partners de toeleiding tot maatschappelijk nuttige activiteiten (bijv. vrijwilligerswerk) en betaalde arbeid organiseren.

Wij gaan in samenwerking met Welcom, Graafschap college en de bibliotheek (waaronder het Taalhuis) de integratie optimaliseren

Voormalige WSW

Wat willen we bereiken?

Zoveel mogelijk inwoners met een Wsw-indicatie werken bij een reguliere werkgever (via detachering of begeleid werken)

Indicatoren Voormalige WSW

Aantal detacheringen / begeleid werken plaatsen extern

Periode	
1. Streefwaarde	0
2. Laatste meting	0
3. Voorlaatste meting	0

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij hebben de uitvoering van de Wsw momenteel gemandateerd aan Laborijn en Presikhaaf Bedrijven. Met deze sociale werkbedrijven maken we prestatieafspraken over het aantal te realiseren externe plaatsingen

Wij organiseren een lokale organisatie om werkzaamheden van een deel van de oud-SW doelgroep onder te brengen.

Financiën

De financiële kaders, inclusief nieuw beleid en kapitaallasten investeringen, voor het programma Werk en Inkomen zijn:

- = nadeling, (bedragen x1.000)

Voor een overzicht van de verwerkte bedragen voor nieuw beleid en investeringen wordt verwezen naar de bijlagen.

Exploitatie	Werkelijk 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Mjb raming 2018	Mjb raming 2019	Mjb raming 2020
Lasten	18.102	18.935	17.696	17.307	17.036	16.754
Baten	7.633	8.180	8.385	8.385	8.385	8.385
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-10.469	-10.755	-9.311	-8.922	-8.651	-8.369

Toevoegingen en onttrekkingen

Storting	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0

Gerealiseerd resultaat	-10.469	-10.755	-9.311	-8.922	-8.651	-8.369
-------------------------------	----------------	----------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Programmagegevens

Programmaonderdeel/omschrijving prestatiegegevens	Raming 2015	Werkelijk 2015	Raming 2016	Raming 2017
01 Participatie en activering				
Instroom uitkeringen	-	195	160	160
Uitstroom uitkeringen totaal	227	213	180	180
Uitstroom naar werk		54	60	60
Instroom statushouders in uitkering (1)	-	28	50	40
02 Armoedebeleid en schuldhulpverlening				
Aantal aanvragen bijzondere bijstand	900	583	600	600
Aantal deelnemers van de Collectieve zorgkostenverzekering van Menzis			700	900
Aantal kwijtscheldingen	-	662	675	675
Aantal aanbieders 'Meedoen in Montferland'	-	-	80	90
Aantal afgeronde trajecten schuldhulpmaatje	60	94	60	80
Aantal schuldhulpverleningstrajecten	42	72	65	65
Aanvragen Bbz	-	31	30	30
03 Nieuwkomers				
Aantal statushouders gehuisvest (individueen)	58	60	170	Niet bekend
04 Voormalig Wsw				
Aantal SE met een dienstverband voormalig Wsw (31 december)	220	227,86	221,4	212,85

Algemene dekkingsmiddelen

Toelichting

Op grond van de BBV-voorschriften bevat het programmaplan ook een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen en de post onvoorzien. In de begroting presenteren wij het overzicht tegelijk met de overige programma's.

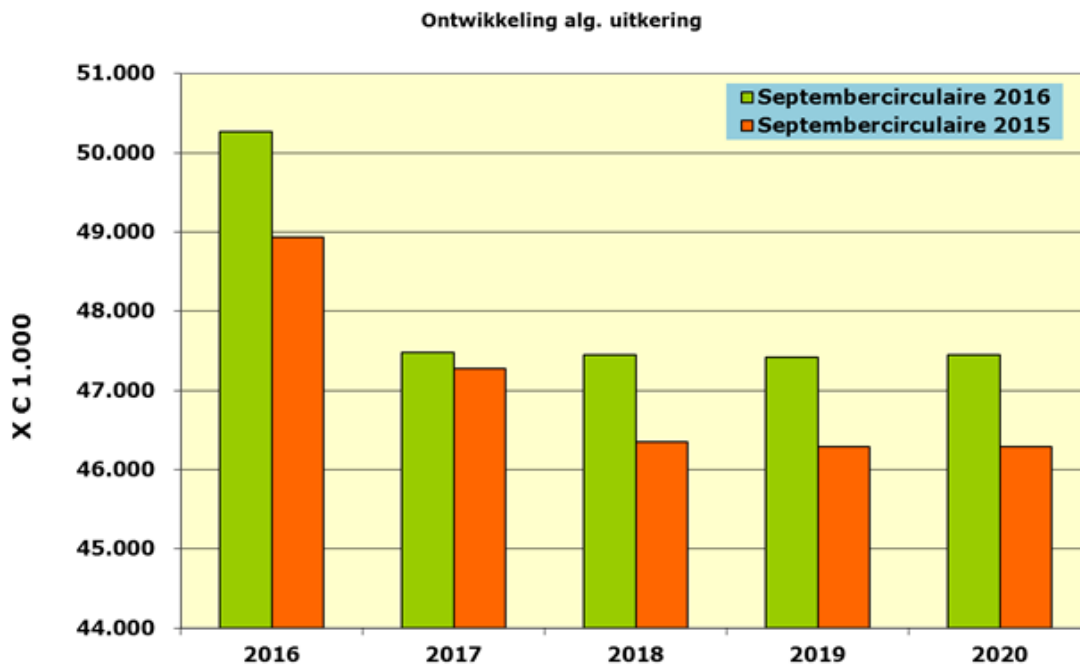
Context en achtergronden

Onderdeel Algemene dekkingsmiddelen heeft, in tegenstelling tot de overige programma's, een algemeen karakter. Bij dit onderdeel worden de lasten, maar voornamelijk de baten geraamd van o.a. de algemene belastingen (de onroerende zaak belastingen, de hondenbelasting en toeristenbelasting) en de algemene uitkering. Tegenover deze inkomsten staan geen directe uitgaven; het zijn algemene, niet-geormerkte, dekkingsmiddelen.

Ook de stelposten voor onvoorzien uitgaven en onderuitputting vallen onder dit onderdeel.

- Wij streven naar optimale middelenverwerving, waarbij de mate van middelenverwerving op korte termijn maar zeer beperkt kan worden beïnvloed;
- De stijging van de heffingen (i.c. de afvalstoffen- en rioolheffing) is ingekaderd door het uitgangspunt van kostendekkendheid, zoals dat is vastgelegd in de Kadernota;
- In afwijking van het Raadsprogramma 2014 – 2018, die uitgaat van een stijging van de OZB met maximaal het inflatiepercentage, geen stijging van de OZB;
- Hetzelfde Raadsprogramma bepaalt dat de totale woonlasten (OZB, afvalstoffen- en rioolheffing) onder het landelijk gemiddelde blijven;
- De hoogte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is enerzijds afhankelijk van de beschikbare rijksmiddelen en anderzijds afhankelijk van de specifieke kenmerken (bijv. aantal inwoners);
- De inkomsten uit beleggingen zijn afhankelijk van de bedrijfsresultaten van de betreffende ondernemingen. Daarbij en ook bij andere uitzettingen van gelden vormt het treasurystatuut een restrictief kader.

Ontwikkelingen uitkering gemeentefonds

De Integratie-uitkering sociaal domein loopt in de periode 2017-2020 af van € 18,3 mln. in 2017 tot € 17,1 mln. in 2020. Overigens is het voornemen van het rijk om de integratie-uitkering sociaal domein met ingang van 2018 over te hevelen naar de algemene uitkering.

Over de algemene uitkering kunnen we u n.a.v. de afgelopen mei- en septembercircularen het volgende melden:

- De accessen zijn anders dan verwacht in de Kadernota 2017. Voor 2017 en 2018 ruim € 900.000 hoger, 2019 circa € 300.000 lager en voor de jaren daarna ongeveer gelijk;
- Groot onderhoud Gemeentefonds:

Bij een onderzoek is vastgesteld dat gemeenten met een groot buitengebied meer kosten maken voor het bijhouden van bestemmingsplannen in het buitengebied dan zij uit de Algemene uitkering ontvangen.

Van de berekende € 129 miljoen hebben de gemeenten in 2016 al € 43 miljoen ontvangen (1/3 deel). De minister heeft aangekondigd dat de plattelandsgemeenten in 2017 nog eens € 43 miljoen ontvangen, dus in totaal € 86 miljoen structureel.

Het al dan niet honoreren van het laatste 1/3 deel wordt betrokken bij een breed onderzoek naar de grondslagen van de verdeling van rijks gelden over gemeenten, dit onderzoek is onlangs gestart.

Wij ontvangen dan ook voorlopig maar ca. € 6 ton (2/3 deel) in plaats van 9 ton in het kader van de herverdeling gemeentefonds.

Voor de Kadernota 2017 waren we uitgegaan van 7 ton, dat is nu dus structureel ruim 1 ton lager. Bovendien wordt er nog een overgangsregeling (suppletierregeling) ingevoerd, zodat we het bedrag van € 0,6 miljoen pas in 2018 ontvangen. Voor 2017 bedraagt het nadeel ten opzichte van de Kadernota ca. € 0,4 mln.

Overzicht geraamde algemene dekkingsmiddelen *)

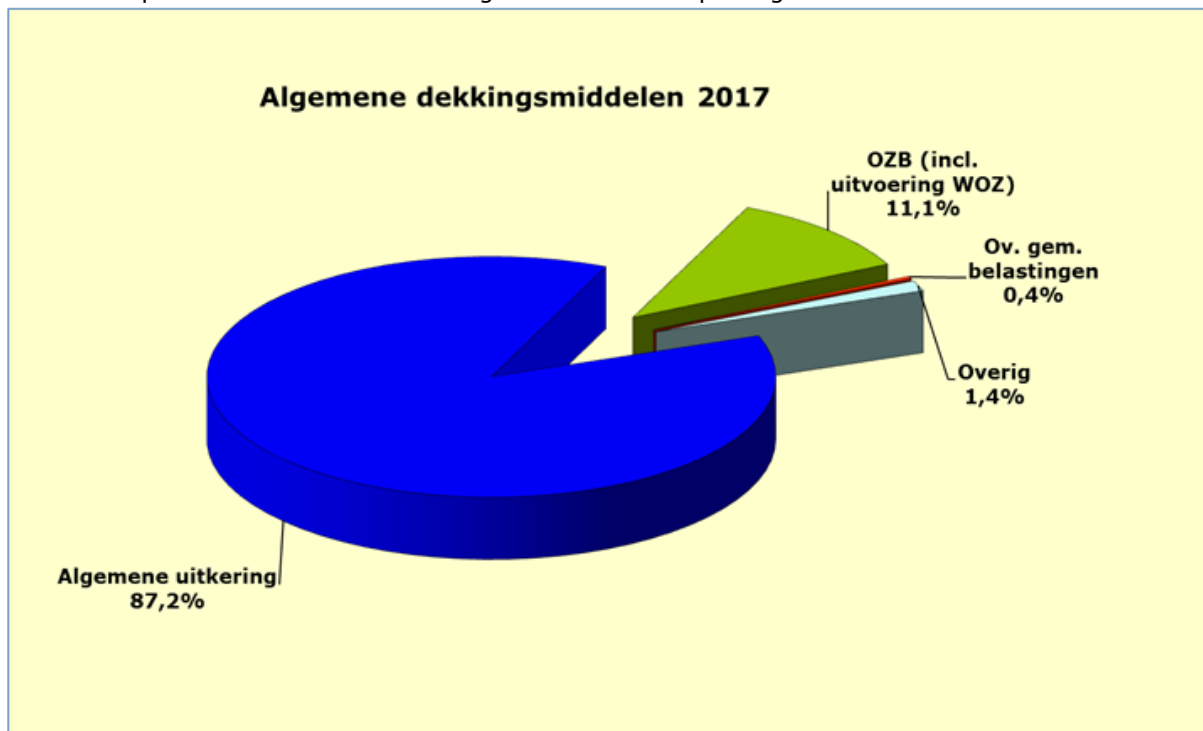
(Bedragen x1.000)

	Werkelijk k 2015	Begroting g 2016	Begroting g 2017	Begroting g 2018	Begroting g 2019	Begroting g 2020
Algemene uitkering	49.534	50.055	47.483	47.453	47.429	47.450
Baatbelasting	2	2	3	3	3	3
Deelnemingen/beleggingen/nutsbedrijven	505	420	580	375	370	370
Financiering	3.164	2.348	1.175	1.264	1.355	1.399
Hondenbelasting	196	194	197	203	197	203
Onvoorzien	0	-20	-20	-20	-20	-20
Overige alg dekkingsmiddelen	-465	393	200	-250	-250	-250
OZB	6.349	6.190	6.300	6.300	6.300	6.300
Reclamebelasting	2	3	1	1	1	1
Uitvoering wet WOZ	-356	-381	-265	-265	-265	-265
Totaal algemene dekkingsmiddelen	58.930	59.205	55.654	55.062	55.119	55.190

*) De opbrengstramingen van de diverse belastingen in de tabel zijn inclusief de lasten van heffing en invordering.

Het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen heeft, in tegenstelling tot de overige programma's, een algemeen karakter. Bij dit onderdeel worden de lasten, maar voornamelijk de baten geraamd van o.a. de algemene belastingen (de onroerende zaak belastingen, de hondenbelasting en toeristenbelasting) en de algemene uitkering. Tegenover deze inkomsten staan geen directe uitgaven; het zijn algemene, niet geormerkte, dekkingsmiddelen.

Ook de stelposten voor onvoorzien uitgaven en onderuitputting vallen onder dit onderdeel.

Mutaties reserves

Het totaal van de toevoegingen en onttrekkingen per programma in deze begroting zijn als volgt:

(Bedragen x € 1.000)

	Werkelijk 2015	Raming 2016	Raming 2017	Mjb raming 2018	Mjb raming 2019	Mjb raming 2020
Onttrekkingen						
01 Relatie inwoners en bestuur	-68	0	0	0	0	0
02 Ruimtelijke ontwikkeling	-280	-235	-56	-56	-56	-27
03 Beheer leefomgeving	-4.618	-848	-100	0	0	0
04 Economie en toerisme	-40	0	0	0	0	0
05 Gezondheid en bevord. gezonde leefst	-37	-217	-37	-37	-37	-37
06 Jeugd, onderwijs en cultuur	-128	-133	-127	-127	-127	-127
07 Maatsch. ondersteuning en veiligheid	-717	-240	-327	-174	-120	-81
40 Algemene dekkingsmiddelen	-9.880	-1.002	0	0	0	0
50 Overhead en ondersteuning	0	-3.197	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen	-15.769	-5.871	-648	-394	-341	-272
Toevoegingen						
02 Ruimtelijke ontwikkeling	630	1.000	0	0	0	0
03 Beheer leefomgeving	0	347	0	0	0	0
04 Economie en toerisme	263	30	0	0	0	0
06 Jeugd, onderwijs en cultuur	100	0	50	50	50	50
07 Maatsch. ondersteuning en veiligheid	369	0	0	0	0	0
40 Algemene dekkingsmiddelen	10.757	1.639	199	216	239	239
50 Overhead en ondersteuning	0	1.050	0	0	0	0
Totaal toevoegingen	12.119	4.066	249	266	289	289
Totaal mutaties reserves	-3.649	-1.805	-399	-128	-51	17

Financiën

De financiële kaders, inclusief nieuw beleid en kapitaallasten investeringen, voor het programma Algemene dekkingsmiddelen zijn:

Voor een overzicht van de verwerkte bedragen voor nieuw beleid en investeringen wordt verwezen naar de bijlagen.

Exploitatie	Werkelijk 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Mjb raming 2018	Mjb raming 2019	Mjb raming 2020
Lasten	17.592	9.052	6.686	6.962	6.812	6.751
Baten	73.325	68.440	62.340	62.024	61.932	61.941
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	55.733	59.388	55.654	55.062	55.119	55.190
Toevoegingen en onttrekkingen						
Storting	7.560	1.973	199	216	239	239
Onttrekkingen	-9.880	-1.002	0	0	0	0
Mutaties reserves	2.320	-971	-199	-216	-239	-239
Gerealiseerd resultaat	58.053	58.417	55.455	54.847	54.880	54.951

Overhead, ondersteuning organisatie en bestuur

Inleiding

In het aangepaste Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn vanaf de begroting 2017 voorschriften opgenomen voor het toerekenen van kosten zoals de apparaats- en personeelskosten. Hiermee wordt getracht de financiële vergelijkbaarheid van gemeenten te verbeteren.

Uitgangspunt van de nieuwe voorschriften is dat de kosten zoveel mogelijk direct aan de programma's / taakvelden worden toegerekend. Dit betekent dat alle bedrijfskosten die direct verbonden zijn aan een taak dat gericht is op de externe klant in betreffende taakveld geregistreerd moeten worden. De bedrijfskosten die dus niet verbonden zijn aan een dergelijke taak mogen niet toegerekend worden maar worden verzameld in het overzicht "kosten overhead".

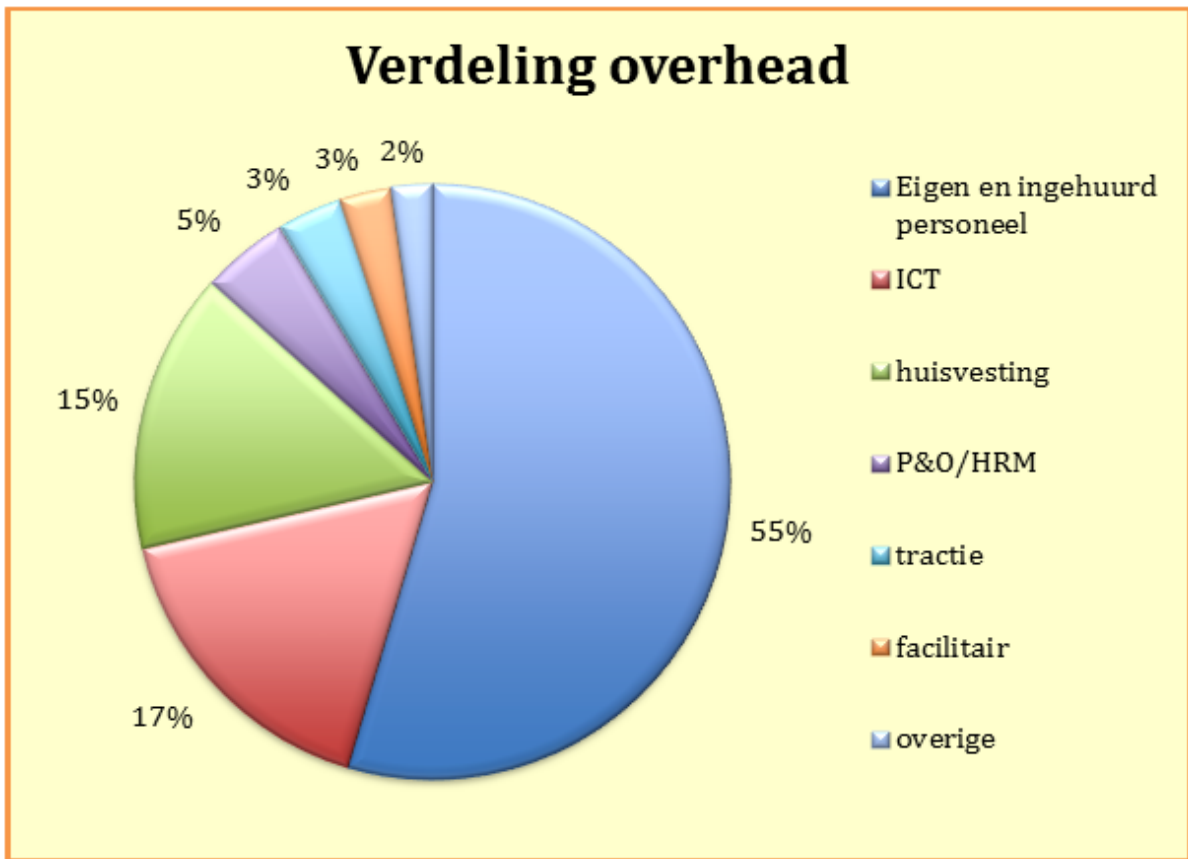
Overhead definitie

Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Alle functies die dit doel dienen behoren tot de overhead. Het betreffen de zogenaamde PIOFACH-taken (Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting) en de taken m.b.t. bestuurszaken, bestuurs-ondersteuning en managementondersteuning in het primair proces.

Overheadkosten

De op basis van de definitie bepaalde kosten van overhead in Montferland zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Kosten voor:	x € 1.000
• Eigen en ingehuurd personeel	5.696
• ICT	1.752
• Huisvesting	1.595
• P&O/HRM	495
• Tractie	371
• Facilitair	293
• Overige	231
Totaal	10.433

Kostprijsberekening

Een gevolg van de stelselwijziging is dat op de programma's / taakvelden niet meer de integrale kosten geregistreerd worden. Tot en met de begroting 2016 werden immers de overheadkosten via een opslag verdeeld aan alle taken en programma's.

Hierdoor kan per programma/taakveld/taak niet meer de mate van kostendekkendheid vastgesteld worden en kan een dekkingsprobleem ontstaan daar geen overheadkosten aan grondexploitatie en investeringen doorberekend zouden kunnen worden.

Er zijn twee uitzonderingen m.b.t. de overhead opgenomen in de regelgeving namelijk:

1. aan lokale heffingen en leges kan fictief een aandeel in de kosten van overhead opgenomen worden (extra comptabel), en
2. aan de grondexploitatie, investeringen en projecten met een subsidiebijdrage/bijdrage van derden kan een aandeel in de overheadkosten toegerekend worden (intra-comptabel).

De methodiek van toerekenen moet verankerd worden in de Financiële verordening en de toerekening moet consistent zijn (uitgegaan moet worden van één hoofdregel). Er is door de Commissie BBV een aantal methodieken van toerekening uitgewerkt. We hebben ze tegen het licht gehouden.

In de begroting 2017 is de volgende methodiek toegepast:

de kosten van overhead worden naar rato van de personeelslasten en kosten van inhuur van de heffing, leges, grondexploitatie of investering en de totale personeelslasten en kosten van inhuur van alle taakvelden exclusief overhead omgeslagen.

Financiën

Exploitatie	Begroting 2017	Mjb raming 2018	Mjb raming 2019	Mjb raming 2020
Lasten	10.946	10.533	10.475	10.507
Baten	513	200	200	200
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-10.433	-10.333	-10.275	-10.307
Toevoegingen en onttrekkingen				
Gerealiseerd resultaat	-10.433	-10.333	-10.275	-10.307